

ΈΚΘΕΣΗ 2019

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΒΕΛΓΙΟΥ



Συντάκτης

Αναστάσιος Παπαθωμάς
Σύμβουλος Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων Α΄

Βρυξέλλες, Ιούλιος 2020

Πίνακας περιεχομένων

1	Οικονομία Βελγίου.....	3
1.1	Επισκόπηση της οικονομίας του Βελγίου	3
1.1.1	Η δομή της οικονομίας	3
1.2	Βασικά οικονομικά μεγέθη	4
1.2.1	Εξωτερικό εμπόριο	7
1.2.2	Επενδύσεις.....	11
1.3	Στοιχεία της οικονομίας των Περιφερειών του Βελγίου.....	12
1.4	Οικονομικές προβλέψεις.....	13
1.5	Οικονομικές σχέσεις του Βελγίου	19
2	Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Βελγίου	20
2.1	Διμερές εμπόριο.....	20
2.1.1.1	Εμπόριο αγαθών	20
2.1.2	Εμπόριο υπηρεσιών.....	25
2.1.3	Επενδύσεις της Ελλάδας στο Βέλγιο.....	25
2.1.4	Επενδύσεις του Βελγίου στην Ελλάδα.....	29
2.2	Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας - (χώρας)	31
3	Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2019.....	32
4	Συμπεράσματα – προτάσεις.....	36
4.1	Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών.....	36
4.2	Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων.....	39
4.3	Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας.....	40
4.4	Χρήσιμες διευθύνσεις.....	46
	FLANDERS EXPO	50
4.4.1	Maaltekouter 1 9051 Gent Belgium.....	50

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Βελγίου.....	5
Πίνακας 2: Εξαγωγές αγαθών - κυριότεροι κλάδοι 2018-2019 (εκατ. ευρώ) ..	8
Πίνακας 3: Εισαγωγές αγαθών Βελγίου 2018-2019 (εκατ. ευρώ).....	9
Πίνακας 4: Οι 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών Βελγίου και η θέση της Ελλάδας 2019 (εκατ. ευρώ)	10
Πίνακας 5: Οι 10 σημαντικότεροι προμηθευτές Βελγίου και η θέση της Ελλάδας 2019 (εκατ. ευρώ)	11
Πίνακας 11: Επενδύσεις από και προς το Βέλγιο (εκατ.ευρώ)	12
Πίνακας 7: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας –Βελγίου (εκατ. ευρώ)	20
Πίνακας 9: Ελληνικές εξαγωγές στο Βέλγιο 2018 – 10 κυριότερα προϊόντα (τετραψήφια κατάταξη).....	22
Πίνακας 11: Ελληνικές εισαγωγές από το Βέλγιο – κυριότερα προϊόντα	24
Πίνακας 12: Τουριστικές αφίξεις και εισπράξεις στην Ελλάδα από το Βέλγιο (χιλ.).....	25
Πίνακας 13: Επενδύσεις της Ελλάδας στο Βέλγιο	26

1 Οικονομία Βελγίου

1.1 Επισκόπηση της οικονομίας του Βελγίου

Το Βέλγιο είναι μία από τις έξι ιδρυτικές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βρίσκεται στην καρδιά της Δυτικής Ευρώπης, η θέση της χώρας αποτελεί αναμφισβήτητα βασική πτυχή της οικονομίας της καθώς η πρωτεύουσα του Βελγίου, Βρυξέλλες, φιλοξενούν μεγάλο αριθμό ευρωπαϊκών και διεθνών οργανισμών.

Το Βέλγιο είναι ομοσπονδιακή βασιλευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία, με αρχηγό του κράτους τον Βασιλιά Φίλιππο. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από δύο σώματα: τη Βουλή των Αντιπροσώπων (150 μέλη) και τη Γερουσία (60 μέλη).

Οι τρεις διοικητικές περιφέρειες (Βαλλονία, Φλάνδρα, Βρυξέλλες) και οι γλωσσικές κοινότητες (γαλλόφωνη, φλαμανδόφωνη, γερμανόφωνη) μαζί με την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση συγκροτούν επτά κέντρα αποφάσεων. Η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση αποφασίζει για θέματα εξωτερικής πολιτικής, άμυνας, δημόσιων οικονομικών, δικαιοσύνης, κοινωνικής ασφάλισης και σημαντικό τμήμα των κλάδων δημόσιας υγείας και εσωτερικών υποθέσεων, ενώ στη δικαιοδοσία των τριών περιφερειών ανήκουν τα κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα, η επιστημονική έρευνα, η εκπαίδευση, η γεωργική πολιτική, το εξωτερικό εμπόριο και η αναπτυξιακή βοήθεια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η τάση περαιτέρω αποκέντρωσης και αυτονομίας των τριών περιφερειών σε θέματα κυρίως προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης, που οφείλεται κυρίως στις οικονομικές ανισότητες μεταξύ των περιοχών αυτών, προωθείται έντονα από την περιοχή της Φλάνδρας.

Η Βέλγικη οικονομία με κύρια πλεονεκτήματα την θέση της χώρας, τις σύγχρονες υποδομές, την διαφοροποιημένη παραγωγική βάση και την εξωστρέφεια της, είναι μία από τις χώρες με το υψηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ευρώπη. Το 2019 η βελγική οικονομία παρουσίασε θετικές επιδόσεις όπου μπορούν να συνοψιστούν στην αύξηση του ΑΕΠ, μείωση της ανεργίας, περιορισμό του δημοσίου χρέους.

1.1.1 Η δομή της οικονομίας

Η βελγική οικονομία, χαρακτηρίζεται από αυξημένη συμβολή στην διαμόρφωση του ΑΕΠ του τομέα των υπηρεσιών. Το μερίδιο των υπηρεσιών στη συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία αντιπροσωπεύει περίπου το 57% το 2019 (συμπεριλαμβανομένου του χονδρικού και του λιανικού εμπορίου), του οποίου το μερίδιο ανέρχεται σε περίπου 15% του ΑΕΠ. Η συμμετοχή της βιομηχανίας (συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας) αποτελεί το 5,6% και

περιλαμβάνει και τις κατασκευές. Το υπόλοιπο κατανέμεται μεταξύ μη εμπορικών υπηρεσιών (πχ υγειονομική περίθαλψη) και της γεωργίας.

Οι ισχυροί κλάδοι της βελγικής βιομηχανίας είναι η χημική βιομηχανία (18% της συνολικής βιομηχανικής προστιθέμενης αξίας), η βιομηχανία τροφίμων (15%), η βιομηχανία βασικών μετάλλων και μεταποιημένων μεταλλικών προϊόντων (12%) και η φαρμακοβιομηχανία (11%).

Οι βιομηχανίες χημικών και τροφίμων είναι οι σημαντικότεροι τομείς της βιομηχανικής δραστηριότητας στο Βέλγιο. Η φαρμακευτική βιομηχανία είναι ο πιο δυναμικός τομέας στο Βέλγιο. Αυξήθηκε κατά 88% από το 2008 έως το 2019.

Αν και οι Βέλγοι αποτελούν μόνο το 2,2% του πληθυσμού της ΕΕ, ο τομέας τροφίμων του Βελγίου παράγει το 4,2% του κύκλου εργασιών του τομέα στην Ευρώπη και το 3,5% της προστιθέμενης αξίας του. Ο τομέας τροφίμων του Βελγίου είναι ο μεγαλύτερος βιομηχανικός εργοδότης καθώς μετρά περίπου 4.500 εταιρίες και απασχολεί άμεσα πάνω από 88.000 εργαζομένους. Επιπλέον, ο κλάδος παράγει 137.000 έμμεσες θέσεις εργασίας σε σχετικούς κλάδους και υπηρεσίες υποστήριξης. Τέλος, χάρη σε ένα ευνοϊκό εμπορικό ισοζύγιο, ο τομέας τροφίμων και ποτών έχει θετική επίδραση στην οικονομία του Βελγίου. Με βάση μια παραγωγική ποικιλία βοοειδών (*Belgian Blue*) και σε εκτεταμένες χοιροτροφικές μονάδες στο βόρειο τμήμα της χώρας, ο κλάδος επεξεργασίας κρέατος είναι αναμφίβολα σημαντικός για τον τομέα των τροφίμων. Επίσης σημαντικός για το εμπόριο τροφίμων είναι και ο τομέας επεξεργασίας λαχανικών. Η χώρα πραγματοποιεί το 40% των ευρωπαϊκών εξαγωγών και το 20% των παγκόσμιων εξαγωγών στο τομέα των κατεψυγμένων λαχανικών.

Η παραγωγή στον κατασκευαστικό τομέα στο Βέλγιο παρέμεινε σχετικά σταθερή. Πράγματι, η έλλειψη βελγικής «φούσκας» στην αγορά ακινήτων συνέβαλε στην άμβλυνση των επιπτώσεων της κρίσης. Μεταξύ 2014 και 2015, η δραστηριότητα στον τομέα των κατασκευών μειώθηκε κατά 2,6% στο Βέλγιο και κατά 0,8% στην Ευρωζώνη. Το 2016, η παραγωγή στον τομέα των κατασκευών μειώθηκε κατά 0,5% στο Βέλγιο σε ετήσια βάση σε αντίθεση με την Ευρωζώνη όπου αυξήθηκε κατά 1,8%. Ενώ το 2017 εμφάνισε μικρή αύξηση της δραστηριότητας της τάξης του 0,5%.

1.2 Βασικά οικονομικά μεγέθη

Το 2019 η βελγική οικονομία συνέχισε να παρουσιάζει θετικές επιδόσεις όπου μπορούν να συνοψιστούν στην αύξηση του ΑΕΠ και συγκράτηση του πληθωρισμού.

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Βελγίου

	2015	2016	2017	2018	2019
Ονομαστικό ΑΕΠ	410.294	416.085	423.282	443.000	448.800
Μεταβολή ΑΕΠ	+1,4	+1,5%	+1,7%	+1,4%	+1,3%
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	36.512	37.369	38.513	38.754	38.900
Ανεργία	8,5%	7,9%	7,4%	6%	5,6%
Πληθωρισμός(%)	0,6%	1,8%	2,2	2,3%	1,3%
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	2,6%	2,9%	1%	-0,7	-1,6%
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	105,8	106,8	102,8	102	99,5%

Πηγή : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν: Σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου, το 2019 η χώρα συνέχισε να επωφελείται από την θετική πορεία της Ευρωπαϊκής αλλά και της παγκόσμιας οικονομίας. Η αύξηση του Α.Ε.Π. ανήλθε στο 1,3%, ποσοστό υψηλότερο από αυτό της Ευρωζώνης (1,2%) αλλά ελαφρά μικρότερη αύξηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος (1,4%).

Πληθωρισμός: το 2019 ανήλθε στο 1.3% μία επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του σε σχέση με το 2018 που ανήλθε σε 2,3%. Ο ρυθμός αύξησης του πληθωρισμού του Βελγίου το 2018 είχε δείξει σημάδια επιτάχυνσής σε σχέση με γειτονικές χώρες αλλά η τάση δεν επιβεβαιώθηκε το 2019.

Ανεργία : Το 2018 ήταν το τέταρτο συνεχόμενο έτος, όπου η απασχόληση στο Βέλγιο αυξήθηκε, με αποτέλεσμα να προστεθούν περίπου 59.000 νέες θέσεις εργασίας. Οι λόγοι αύξησης της απασχόλησης εκτός από την καλυτέρευση της οικονομίας ήταν αποτέλεσμα πολιτικών για μείωση του κόστους εργασίας (μείωση ασφαλιστικών εισφορών) και μέτρων ενίσχυσης της προσφοράς εργασίας. Το 2019 όπου η ανεργία είναι 5,6% αυτή η πολιτική φτάνει στα όρια της. λόγω έλλειψης εξειδικευμένου στελεχιακού

δυναμικού, με αποτέλεσμα η περαιτέρω μείωση της ανεργίας να καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη.

Δημόσιο χρέος: το δημοσιονομικό έλλειμμα έφτασε το 2019 σε 1,6% του Α.Ε.Π. ενώ το συνολικό δημόσιο χρέος μειώθηκε για τρίτη συνεχόμενη χρονιά μετά την κρίση του 2008. Το δημόσιο χρέος το 2019 αναμένεται να ανέλθει σε 99,5%, μειωμένο σε σχέση με το 2018, λόγω σχετικής μείωσης του κόστους εξυπηρέτησης του χρέους από την μείωση των επιτοκίων. Το ποσοστό του βελγικού δημοσίου χρέους θεωρείται υψηλό, ξεπερνώντας τον μέσο ευρωπαϊκό όρο, (86,9% του Α.Ε.Π.) με αποτέλεσμα να ασκούνται πιέσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για περαιτέρω μείωση του. Η οικονομική ενίσχυση των βελγικών τραπεζών λόγω της διεθνούς οικονομικής κρίσης τα έτη 2008-2009 είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος. Σημειώνουμε ότι το έτος 2009, το Βέλγιο εισήλθε σε διαδικασία δημοσιονομικής επιτήρησης εξαιτίας υπερβολικού ελλείμματος, από την οποία εξήλθε στα μέσα του 2014.

Το Βέλγιο βαθμολογείται ως Aa3 / AA / AA- από τη Moody's, τους S & P και τη Fitch αντίστοιχα. Επίσης όλοι οι οίκοι θεωρούν τις προοπτικές της βελγικής οικονομίας σταθερές. Η βαθμολόγηση, που έχει γίνει αντικείμενο σχολιασμού στον Βελγικό οικονομικό τύπο, παραμένει η ίδια παρόλο που ουσιαστικά για περισσότερο από ένα έτος το Βέλγιο δεν έχει καταφέρει να συγκροτήσει κυβέρνηση, γεγονός που δείχνει ότι η αξιολόγηση των διεθνών οίκων δεν φαίνεται να έχει επηρεαστεί από το γεγονός αυτό.

Ιδιωτικό χρέος: Επιπλέον, σε αντίθεση με τις περισσότερες χώρες της ευρωζώνης, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ στο Βέλγιο, συνέχισε να αυξάνεται από την οικονομική κρίση και μετά. Τα υπερβολικά επίπεδα εταιρικού χρέους συνεπάγονται κινδύνους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και θα ασκήσουν καθοδική πίεση στην οικονομική δραστηριότητα σε περίπτωση απομόχλευσης, όπως υποστηρίζει η Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου. Παράλληλα τα ενυπόθηκα δάνεια συνεχίζουν να αυξάνονται λόγω των ιστορικά χαμηλών επιτοκίων. Η διάθεση για περιουσιακά στοιχεία χαμηλού ρίσκου, όπως ακίνητα, αποδίδεται μεταξύ άλλων και στις διακυμάνσεις των αγορών. Η ακίνητη περιουσία αποτελεί το 60% των περιουσιακών στοιχείων των βελγικών νοικοκυριών. Οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν 3% το 2018 ενώ από το 2000 έχουν σχεδόν διπλασιαστεί. Βέβαια παρόλη την αυξανόμενη ενυπόθηκη πίστη και τον δανεισμό των επιχειρήσεων, τα μη-εξυπηρετούμενα δάνεια και οι πτωχεύσεις είναι σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Επενδύσεις : Μετά από συνεχή αύξηση τα προηγούμενα τέσσερα έτη οι επενδύσεις στο Βέλγιο παρουσίασαν μια σχετική υστέρηση αλλά συνεχίζουν να ξεπερνούν την αύξηση του ΑΕΠ σημειώνοντας αύξηση 2,3% το 2018.

Μετά την χρηματοοικονομική κρίση του 2008 οι επενδύσεις αυξήθηκαν από το 2010 και επιταχύνθηκαν από το 2014 και μετά. Οι επενδύσεις αποτέλεσαν ουσιαστικά την κινητήριου δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη αυτά τα έτη. Οι παράγοντες που υποβοηθήσαν είναι τα χαμηλά επιτόκια δανεισμού, τα διευρυμένα μεικτά περιθώρια κέρδους και η εγχώρια και διεθνής ζήτηση. Οι περισσότερες επενδύσεις αφορούσαν άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως πνευματικά δικαιώματα, λογισμικό και λιγότερο μηχανήματα και εξοπλισμό. Οι επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό έφτασαν στο επίπεδο του 2007-2008 πρόσφατα. Οι επενδύσεις το 2018 παρουσιάστηκαν σημάδια κόπωσης κυρίως λόγω της διεθνούς αβεβαιότητας.

Χρηματοπιστωτικός τομέας: το 2018 συνεχίστηκε η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα από τις τράπεζες με έμφαση στο βραχυχρόνιο δανεισμό. Τα επιτόκια δανεισμού παρέμειναν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Τα χαμηλά επιτόκια σε συνδυασμό με τον έντονο ανταγωνισμό μεταξύ τους κρατάνε τα τραπεζικά κέρδη χαμηλά αλλά και σχετικά καλύτερα από τους τραπεζικούς τομείς άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Ο τραπεζικός τομέας δείχνει να είναι υγιής. Ο βελγικός τραπεζικός τομέας μετά την κρίση του 2008 επικεντρώθηκε σε χαμηλότερου ρίσκου δραστηριότητες αλλά και στην εσωτερική αγορά. Πιθανοί μελλοντικοί κίνδυνοι για τις βελγικές τράπεζες αποτελούν η αύξηση των επιτοκίων και η ύφεση της παγκόσμιας οικονομίας.

1.2.1 Εξωτερικό εμπόριο

Η Βελγική οικονομία με κύρια πλεονεκτήματα την θέση της χώρας, τις σύγχρονες υποδομές, την διαφοροποιημένη παραγωγική βάση, είναι μία από τις πλέον εξωστρεφείς οικονομίες στην Ευρώπη.

Πίνακας 2 : Εξωτερικό εμπόριο Βελγίου 2015-2019 (εκατ. ευρώ)

	2015	2016	2017	2018	2019
Εξαγωγές αγαθών (αξία)	235.084	249.879	270.040	293.871	279.270
Εισαγωγές αγαθών (αξία)	237.113,7	254.289	277.295	297.838	284.890
Εμπορικό ισοζύγιο (αξία)	-2.029,7	-4.410	-4.082	-3.967	-5.620
Εξαγωγές υπηρεσιών (αξία)	101.571	102.393	105.73	104.949	-
Εισαγωγές υπηρεσιών (αξία)	96.170	97.900	103.061	109.735	-
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία)	+5.401	+4.494	+2.011	-4.768	-

Πηγές: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Οι εξαγωγές του Βελγίου καλύπτουν 70-75% του ΑΕΠ διαχρονικά, ενώ και οι εισαγωγές κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα, σε σχέση με το ΑΕΠ. Οι

βιομηχανίες της χώρας συγκεντρώνονται κυρίως στην Φλαμανδική περιοχή (βόρεια), η οποία είναι και η πλέον πυκνοκατοικημένη. Οι βιομηχανικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν εργοστάσια συναρμολόγησης οχημάτων, μεταλλουργίες, μονάδες παραγωγής ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και επιστημονικών οργάνων, εργοστάσια μεταποίησης τροφίμων και ποτών καθώς και μονάδες παραγωγής χημικών προϊόντων.

Το εμπορικό ισοζύγιο του Βελγίου το 2019 παρουσιάζεται αρνητικό με μικρό έλλειμμα της τάξης των 5,6 δις ευρώ, ελαφρά βελτιωμένο σε σχέση με το προηγούμενο έτος που το εμπορικό έλλειμμα ανήλθε σε 3,9 δις ευρώ. Οι εξαγωγές το 2019 ανήλθαν σε 279 δις ευρώ ενώ οι εισαγωγές, σε 284 δις ευρώ.

Στο τομέα των υπηρεσιών για το 2019 δεν υπάρχουν ακόμη στοιχεία. Ότι αφορά το 2018 το εξαγωγικό πλεόνασμα δείχνει να αντιστρέφεται σε έλλειμμα. Από την αρχή της δεκαετίας το πλεόνασμα στις υπηρεσίες σταδιακά μειώνεται με αποτέλεσμα να αντιστρέφεται σε ελλειμματικό για πρώτη φορά το 2018.

Πίνακας 2: Εξαγωγές αγαθών - κυριότεροι κλάδοι 2018-2019 (εκατ. ευρώ)

	2018		2019		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	%	Αξία	%	%
Προϊόντα χημικών και συναφών βιομηχανιών	73.709	25,08	72.697	25,8	-0,13
Εξοπλισμός μεταφορών	33.027	11,22	35.402	12,5	7,1
Μηχανήματα, ηλεκτρικός εξοπλισμός και τα μέρη τους,	30.726	10,45	29.542	10,3	-3,85
Ορυκτά προϊόντα	26.515	9,02	21.574	7,5	-19
Μέταλλα & τεχνουργήματα	26.129	8,89	23.006	8,2	-22
Πλαστικές ύλες	24.296	8,26	20.546	7,1	-16
Πολύτιμη ή ημιπολύτιμη πέτρα/ πολύτιμα μέταλλα	15.711	5,34	16.000	5,7	-1,8
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	17.505	5,95	11.675	3,9	-33,3
Οπτικά όργανα, φωτογραφικά, όργανα ακρίβειας/μέτρησης/ελέγχου, χειρουργικά και ιατρικά όργανα	8.454	2,87	8.467	2,8	0,15

Πηγές: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Οι ισχυροί εξαγωγικοί κλάδοι της βελγικής βιομηχανίας είναι η χημική βιομηχανία, ο τομέας των μεταφορών, η βιομηχανία βασικών μετάλλων και μεταποιημένων μεταλλικών προϊόντων οι πλαστικές ύλες και παράγωγα τους, η κατεργασία πολύτιμων και ημιπολύτιμων λίθων με κυριότερο κλάδο την κατεργασία διαμαντιών και η φαρμακοβιομηχανία. Παράλληλα σημαντική είναι η εξαγωγική βιομηχανία τροφίμων και ποτών που ανάμεσα σε άλλα σημαντική εξαγωγική επίδοση έχουν τα κατεψυγμένα λαχανικά, κρέατα (κυρίως βοδινά) και ο ζύθος.

Στις εισαγωγές σημαντική είναι η χημική βιομηχανία όπως και ο εξοπλισμός μεταφορών με βάση τα οχήματα. Επισημαίνουμε ότι στο Βέλγιο υπάρχουν εργοστάσια μεγάλων αυτοκινητοβιομηχανιών όπως η Volvo και η Audi.

Παράλληλα η Αμβέρσα είναι στην πρώτη θέση στον κόσμο, στο εμπόριο διαμαντιών, παρόλο που το 2017 εισήχθη ένας επιπλέον φόρος ο «φόρος καρατίων» όπως ονομάζεται, ο οποίος δυσκολεύει την θέση της Αμβέρσας στο εμπόριο διαμαντιών, έναντι των ανταγωνιστών το Ντουμπάι και το Τελ Αβίβ, μεταξύ άλλων.

Πίνακας 3: Εισαγωγές αγαθών Βελγίου 2018-2019 (εκατ. ευρώ)

	2018		2019		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	%
Προϊόντα χημικών και συναφών βιομηχανιών	64.151	21,5	62.938	21,8	-3,1
Ορυκτά Προϊόντα	46.838	15,7	36.812	12,6	-21,7
Μηχανήματα, ηλεκτρικός εξοπλισμός και τα μέρη τους.	37.086	12,45	40.831	14	8,1
Εξοπλισμός μεταφορών	36.066	12,1	36.806	12,6	2
Μέταλλα & τεχνουργήματα	22.603	7,5	19.844	6,6	-13
Πολύτιμους ή ημιπολύτιμους λίθους	14.968	5,02	13.887	4,5	-7
Πλαστικές ύλες	14.578	4,89	13.694	4,5	7,8
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	12.145	4,02	11.675	3,8	-3,8
Φυτικά Προϊόντα	8.480	2,84	8.272	2,8	-2,3
Οπτικά όργανα, φωτογραφικά, όργανα ακρίβειας/μέτρησης/ελέγχου, χειρουργικά και ιατρικά όργανα	8.475	2,84	8.467	2,9	-0,1

Πηγή: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Αναμφισβήτητα ο κυριότεροι εμπορικοί εταίροι του Βελγίου είναι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαχρονικά το ποσοστό εξαγωγών και εισαγωγών από και προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ξεπερνά το 70% του συνόλου των συναλλαγών. Ενώ η Ινδία είναι στην πρώτη δεκάδα λόγω της επεξεργασίας διαμαντιών.

Η Ελλάδα διαχρονικά κατέχει μερίδιο κάτω από 1% των βελγικών εξαγωγών.

Πίνακας 4: Οι 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών Βελγίου και η θέση της Ελλάδας 2019 (εκατ. ευρώ)

	Χώρα	Αξία εξαγωγών 2019	% στο σύνολο
1	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	69.424	24,7
2	ΓΑΛΛΙΑ	38.236	13,6
3	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	32.197	11,6
4	ΗΠΑ	20.958	7,2
5	ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	16.757	5,8
6	ΙΤΑΛΙΑ	13.075	4,7
7	ΙΣΠΑΝΙΑ	7.538	2,5
8	ΠΟΛΩΝΙΑ	6.602	2,1
9	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	6.325	2
10	ΙΝΔΙΑ	6.160	2
21	ΕΛΛΑΔΑ	1.699	0,58

Πηγές: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Παράλληλα και σε ότι αφορά τις εισαγωγές επίσης το μεγαλύτερο μέρος αυτών προέρχεται από τις γειτονικές χώρες (Ολλανδία, Γαλλία, Γερμανία) όπου καλύπτουν το 45% των εισαγωγών προϊόντων. Σημαντικοί προμηθευτές είναι επίσης οι ΗΠΑ, η Ιρλανδία, η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο όλοι αυτοί με πάνω από 10 δις ευρώ ετήσιες πωλήσεις. Σε ότι αφορά την Ιρλανδία είναι σημαντικός προμηθευτής φαρμακευτικών προϊόντων στο βέλγιο.

Το μεγαλύτερο εμπορικό πλεόνασμα παρουσιάζει το εμπόριο με την Γαλλία που φθάνει περίπου τα 8 δις ευρώ το 2019, ενώ με το Ηνωμένο Βασίλειο το έλλειμμα υπολογίζεται περίπου σε 5 δις ευρώ το 2019. Οι βελγικές εξαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο αφορούν κυρίως μεταφορικά μέσα, η εικόνα του εμπορίου άλλαξε λόγω απαγόρευσης εισαγωγών οχημάτων Diesel στο Ηνωμένο Βασίλειο με αποτέλεσμα την μείωση των Βελγικών εξαγωγών οχημάτων. Στην Γαλλία, οι βελγικές εξαγωγές είναι περισσότερο διαφοροποιημένες και αφορούν μεταφορικά μέσα, χημικά, μέταλλα και

τεχνουργήματα από μέταλλο, ορυκτά. Το μεγαλύτερο έλλειμμα παρουσιάζεται με την Ολλανδία και οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στην μεταφορά πετρελαιοειδών από το λιμάνι του Ρότερνταμ. Από τα 58 δις ευρώ σε αξία εμπορευμάτων που εισάγει από την Ολλανδία τα 22 δις ευρώ αφορούν πετρελαιοειδή. Το δεύτερο δε μεγαλύτερο σε μέγεθος έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου εμφανίζεται με την Ιρλανδία, με εισαγωγές αξίας 13,3 δις ευρώ και εξαγωγές μόλις 1,8 δις. Το έλλειμμα της τάξης των 11,5 δις ευρώ, λόγω των εισαγωγών φαρμάκων από την χώρα.

Πίνακας 5: Οι 10 σημαντικότεροι προμηθευτές Βελγίου και η θέση της Ελλάδας 2019 (εκατ. ευρώ)

	Χώρα	Αξία εισαγωγών 2019	% στο σύνολο
1	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	58.368	20,4
2	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	39.964	13,7
3	ΓΑΛΛΙΑ	31.790	10,9
5	ΗΠΑ	15.994	5,5
6	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	13.371	4,5
7	ΙΤΑΛΙΑ	12.181	4,2
4	ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	11.678	3,8
9	ΙΑΠΩΝΙΑ	8.907	3,1
8	ΚΙΝΑ	8.095	2,8
10	ΙΣΠΑΝΙΑ	6.385	2,2
33	ΕΛΛΑΔΑ	479	0,16

Πηγή: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux & ΕΛΣΤΑΤ

Συνοψίζοντας το εξωτερικό εμπόριο του Βελγίου το 2019 οι κυριότεροι εισαγωγικοί και εξαγωγικοί κλάδοι να παραμένουν διαχρονικά οι ίδιοι. Οι βελγικές επιχειρήσεις έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό με παγιωμένα μερίδια στις αγορές του εξωτερικού. Η θέση της χώρας σε συνδυασμό με τις παγκοσμίου κλάσης υποδομές, τη σταθερή παραγωγική βάση κατατάσσουν το Βέλγιο μία από τις χώρες με την μεγαλύτερη έκθεση στην διεθνή οικονομία.

1.2.2 Επενδύσεις

Το 2019 η χώρα προσέλκυσε 209 Greenfield ξένες επενδύσεις αξίας 8,4 δις ευρώ.

Πίνακας 6: Επενδύσεις από και προς το Βέλγιο (εκατ.ευρώ)

	2015	2016	2017	2018	2019
ΞΑΕ (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	504.586	488.622	485.759	456.198	544.424
Άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	554.380	578.748	575.167	504.767	628.675

Πηγή: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Οι Ηνωμένες Πολιτείες για ένα ακόμη έτος ο μεγαλύτερος επενδυτής στο Βέλγιο, επίσης η Γαλλία και η Ολλανδία. Ο αριθμός των βρετανικών επενδυτικών σχεδίων αυξήθηκε το 2019, γεγονός που αποδίδεται εν μέρει στο Brexit και την διάθεση κάποιων εταιρειών να μεταφέρουν δραστηριότητες από το Ηνωμένο Βασίλειο στην ηπειρωτική Ευρώπη.

1.3 Στοιχεία της οικονομίας των Περιφερειών του Βελγίου

Το Βέλγιο έχει έκταση 30.528 τετρ. χλμ. από τα οποία 13.521 τετρ. χλμ. ανήκουν στην περιοχή της Φλάνδρας, 16.845 τετρ. χλμ. στην περιοχή της Βαλλονίας και 162 τετρ. χλμ. στην περιοχή των Βρυξελλών. Με πληθυσμιακή πυκνότητα 370,3 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο (στοιχεία 2014) είναι, μία από τις πλέον πυκνοκατοικημένες χώρες της Ε.Ε. Η πρωτεύουσα Βρυξέλλες έχει πληθυσμό 1,2 εκατ. κατοίκους, ενώ άλλες σημαντικές πόλεις είναι η Αμβέρσα (περίπου 1 εκατ. κατοίκους), η Λιέγη και η Γάνδη.

Διοικητικά διαιρείται σε τρεις γεωγραφικές και διοικητικές περιοχές: τη περιοχή της Φλάνδρας, τη Βαλλονία και τις Βρυξέλλες, οι οποίες υποδιαιρούνται σε δέκα συνολικά επαρχίες που συγκεντρώνουν 589 κοινότητες: 262 η Βαλλονία, 308 η Φλάνδρα και 19 οι Βρυξέλλες 2 .

Ο Πληθυσμός του Βελγίου είναι 11.258.434 κάτοικοι (στοιχεία 2015) και κατανέμεται στις τρεις περιοχές ως εξής:

- Περιοχή της Φλάνδρας (6,46 εκατ. κάτοικοι),
- Περιοχή της Βαλλονίας (3,6 εκατ. κάτοικοι), και
- Περιοχή των Βρυξελλών (1,2 εκατ. κάτοικοι).

Οι τρεις περιοχές εκτός από διοικητικές περιφέρειες αποτελούν και τρεις γλωσσικές κοινότητες: τη γαλλόφωνη, τη φλαμανδόφωνη, και μικρό αριθμό από γερμανόφωνους στα σύνορα με την Γερμανία. Βέβαια οι διαφορές εντός της χώρας απεικονίζονται στο διαφορετικό κατά κεφαλήν εισόδημα των τριών διαφορετικών περιοχών. Η περιοχή της Βαλλονίας το 2016 (κατά κεφαλήν

εισόδημα στο Βέλγιο € 37.369) είχε κατά κεφαλήν εισόδημα 27.220 ευρώ, αρκετά χαμηλότερο από το μέσο εισόδημα, η περιοχή των Βρυξελλών 63.790 πολύ υψηλότερα από το κατά κεφαλήν της χώρας και η περιοχή της Φλάνδρας 38.288 ευρώ.

Η υποδομή μεταφορών και επικοινωνίας είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη σε ολόκληρη τη χώρα όσον αφορά στους μεγάλους δρόμους, τους σιδηροδρόμους, τις πλωτές οδούς, τα διεθνή αεροδρόμια (Βρυξέλλες, Λιέγη, Charleroi, Ostend, Αμβέρσα και Courtrai) και θαλάσσιους λιμένες (Αμβέρσα, Zeebrugge, Γάνδη και Οστάνδη). Το Βέλγιο διαθέτει ένα από τα πλέον ανεπτυγμένα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα "ευρείας ζώνης" στην Ευρώπη.

1.4 Οικονομικές προβλέψεις

Η πανδημία του κοροναϊού επέφερε σοβαρό πλήγμα σε όλες τις ευρωπαϊκές οικονομίες καθώς και στο Βέλγιο. Ενώ το 2019 η βελγική οικονομία συνέχισε να παρουσιάζει θετικές επιδόσεις, όπου μπορούν να συνοψιστούν στην αύξηση του ΑΕΠ και συγκράτηση του πληθωρισμού, το 2020 λόγω της υγειονομικής κρίσης οι προβλέψεις για την βελγική οικονομία έχουν ανατραπεί και αναμένεται βαθιά ύφεση.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου το Α.Ε.Π. αναμένεται να μειωθεί κατά 8,1%, ποσοστό ελαφρά καλύτερο από αυτό της Ευρωζώνης (8,4%). Το 2021 αναμένεται βελτίωση της τάξης του 5,4% που σημαίνει ότι η ύφεση του 2020 δεν θα καλυφτεί. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή νωρίτερα τον Ιούλιο του 2020 προέβλεπε πτώση 7,2% και το 2021 ανάκαμψη 6,7%. Παράλληλα σημαντικός αριθμός επενδυτικών σχεδίων επιβραδύνονται με τις επενδύσεις να εκτιμάται μείωση της τάξης του 15% για το 2020.

Ο συνεχιζόμενος περιορισμός στις μετακινήσεις και το κλείσιμο της οικονομίας ως αποτέλεσμα του κοροναϊού, μαζί με την ανησυχία για τις προοπτικές επανέναρξης της οικονομίας, οδήγησαν τις κορυφαίες βελγικές τράπεζες να επανεξετάσουν τις προγνώσεις τους για την οικονομική ζημία που θα προκαλέσει η επιδημία. Σύμφωνα με έρευνα που διενήργησε η εταιρεία Het Laatste Nieuws, οι τράπεζες προβλέπουν αρνητική αύξηση του ΑΕΠ έως και 9,5% για το 2020. Στα τέλη Μαρτίου - δύο εβδομάδες από την έναρξη του περιορισμού - η BNP Paribas Fortis προέβλεπε μείωση του ΑΕΠ κατά 3,5%. Τώρα η τράπεζα εκτιμά ότι το ποσοστό αυτό θα είναι 7,1%. Η KBC την ίδιο περίοδο υπολόγιζε μείωση 0,4% του ΑΕΠ. Τώρα η πρόβλεψή της είναι πτώση στο ΑΕΠ της τάξης του 9,5% και τη κρίση να συνεχίζεται έως το 2021, καθώς το ΑΕΠ μειώνεται ακόμη 7,6% σύμφωνα με το BNP Paribas Fortis και έως

12,3% για τη KBC. Οι αναλυτές σε αντίθεση με τις προβλέψεις τους, δεν περιμένουμε ταχεία επιστροφή στην οικονομία στα προ κρίσης επίπεδα.

Ο Πληθωρισμός το 2019 ανήλθε στο 1.2% μία επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του σε σχέση με το 2018 που ανήλθε σε 2,3%. Για το 2020 προβλέπεται από την Κεντρική τράπεζα του Βελγίου περαιτέρω πτώση στο 0,4% λόγω της μείωσης της ζήτησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι θα φτάσει στο 0,2% το 2020.

Λόγω των μέτρων δημοσιονομικής στήριξης το έλλειμμα το 2020 αναμένεται να φτάσει το 8,6%, με το ποσοστό χρέους έναντι του ΑΕΠ να αναμένεται να ανέλθει σε 118%. Αυτό αποδίδεται στην αύξηση του χρέους με ταυτόχρονη μείωση του ΑΕΠ.

Στις 16 Ιουνίου 2020 σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου το βελγικό δημόσιο είχε εκδώσει χρέος αξία 49 δις ευρώ από τα 60.35 δις ευρώ που είχαν προϋπολογιστεί για το 2020 συνολικά. Εκδόθηκε δηλαδή ήδη το πρώτο εξάμηνο περισσότερο από το 80% του συνολικού χρέους για το 2020.

Φορολογία και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης μειώθηκαν δραστικά, παράλληλα κατανάλωση και κέρδη εταιρειών εκμηδενίστηκαν, ενώ ακόμη και εταιρείες όπου συμμετέχει το βελγικό δημόσιο και έχει κάποια έσοδα, δεν μπόρεσαν να συνεισφέρουν σε αυτά. Από την άλλη πλευρά, επιδόματα ανεργίας και άλλα επιδόματα πολλαπλασιάστηκαν για να αντιμετωπιστεί η μαζική ανεργία, αλλά και η ολική απώλεια εισοδημάτων σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού, λόγω του lockdown.

Υπενθυμίζουμε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα έφτασε το 2019 σε 1,9% του Α.Ε.Π. ενώ το συνολικό δημόσιο χρέος μειώθηκε για τρίτη συνεχόμενη χρονιά μετά την κρίση του 2008. Το δημόσιο χρέος το 2019 αναμένεται να ανέλθει σε 98,7%, μειωμένο σε σχέση με το 2018, λόγω σχετικής μείωσης του κόστους εξυπηρέτησης του χρέους λόγω των μειωμένων επιτοκίων. Το ποσοστό του βελγικού δημοσίου χρέους θεωρείται υψηλό, ξεπερνώντας τον μέσο ευρωπαϊκό όρο, (86,9% του Α.Ε.Π.) με αποτέλεσμα να ασκούνται πιέσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για περαιτέρω μείωση του. Σημειώνουμε ότι το έτος 2009, το Βέλγιο εισήλθε σε διαδικασία δημοσιονομικής επιτήρησης εξαιτίας υπερβολικού ελλείμματος, από την οποία εξήλθε στα μέσα του 2014.

Παράλληλα τα υψηλά επίπεδα εταιρικού χρέους συνεπάγονται κινδύνους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και θα ασκήσουν καθοδική πίεση

στην οικονομική δραστηριότητα, όπως υποστηρίζει η Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου. Παράλληλα τα ενυπόθηκα δάνεια αυξάνονται λόγω των ιστορικά χαμηλών επιτοκίων. Η διάθεση για περιουσιακά στοιχεία χαμηλού ρίσκου, όπως ακίνητα, αποδίδεται μεταξύ άλλων και στις διακυμάνσεις των αγορών. Η ακίνητη περιουσία αποτελεί το 60% των περιουσιακών στοιχείων των βελγικών νοικοκυριών. Οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν 3% το 2019 ενώ από το 2000 έχουν σχεδόν διπλασιαστεί. Βέβαια παρόλη την αυξανόμενη ενυπόθηκη πίστη και τον δανεισμό των επιχειρήσεων, τα μη-εξυπηρετούμενα δάνεια και οι πτωχεύσεις είναι σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Το ERMG ((Economic Risk Management Group-Ομάδα Οικονομικής Διαχείρισης Κινδύνων), υπεύθυνο για τη διαχείριση της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, με διάφορους τρόπους παρείχε διευκολύνσεις στις επιχειρήσεις. Οι μικρές ή μεσαίες εταιρείες, έχουν λάβει διάφορες λογιστικές και άλλες ελαφρύνσεις για το έτος όπως η κατανομή των ζημιών από το 2020 στα κέρδη το προηγούμενου έτους καθώς και άλλες φορολογικές ελαφρύνσεις και δάνεια μειωμένης εξασφάλισης ως κίνητρο για επενδύσεις. Τα παραπάνω μέτρα στοχεύουν σε περίπου 18.000 MME, των οποίων η κεφαλαιακή απαίτηση, κατά μέσο όρο, θα κυμαίνεται μεταξύ 30.000 και 40.000 ευρώ. Επίσης μεταξύ 3.000 και 4.000 μεσαίων επιχειρήσεων θα χρειαστούν 100.000 έως 1 εκατομμύρια ευρώ και 54.000 πολύ μικρές επιχειρήσεις (toutes petites entreprises/indépendants - πολύ μικρές επιχειρήσεις / αυτοαπασχολούμενοι) ενισχύθηκαν με έως και 100.000 ευρώ μέσω γενικών μέτρων. Συνολικά, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις χρειάζονταν 3,9 δισεκατομμύρια ευρώ (οι πολύ μικρές επιχειρήσεις 700 εκατομμύρια ευρώ).

Με την έναρξη της υγειονομικής κρίσης η βελγική κυβέρνηση ανακοινώσε ότι η προσωρινή ανεργία (chômage économique) θα καλύπτει το 70% του μισθού. Το σύστημα προσωρινής ανεργίας διευρύνθηκε έτσι ώστε εταιρείες που βλέπουν τον κύκλο των εργασιών τους, να υποχωρεί η και σε πολλές περιπτώσεις να μηδενίζεται λόγω των μέτρων κατά του κοροναϊού, μπορούσαν με μια αίτηση να εντάξουν το προσωπικό τους στην προσωρινή ανεργία, χωρίς ιδιαίτερες γραφειοκρατικές διαδικασίες, άμεσα, με σκοπό να αποφευχθούν μαζικές απολύσεις και χρεοκοπίες.

Επιπλέον οι μεγάλες εταιρείες (περιλαμβάνονται αυτές που απασχολούν πάνω από 250 άτομα) εξετάστηκαν ξεχωριστά. Η γενικότερη άποψη είναι ότι κάθε χρεοκοπία μεγάλης επιχείρησης έχει πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις σε μικρότερες συνδεδεμένες εταιρείες, συνεργάτες κλπ με αποτέλεσμα να έχουν πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στην οικονομία. Αναμένεται να ενισχυθούν εταιρείες σε κλάδους όπως αερομεταφορές, λιανική (εκτός από τα τρόφιμα) πολλές από αυτές κινδυνεύουν να χρεοκοπήσουν τους

επόμενους μήνες. Συνολικά, αυτές οι πολύ μεγάλες εταιρείες υπολογίστηκε ότι θα χρειαστούν άλλα 3,8 δισεκατομμύρια ευρώ.

Για την διευκόλυνσή επίσης αποφασίστηκε η παράταση της αποπληρωμής των ενυπόθηκων δανείων και των επαγγελματικών πιστώσεων έως το τέλος του έτους. Μεταξύ αρχών Απριλίου και τέλους Μαΐου, οι βελγικές τράπεζες συμφώνησαν περίπου 250.000 αναβολές πληρωμών δανείων, από τις οποίες 118.000 περίπου σε ιδιώτες και περίπου 130.300 σε επιχειρήσεις.

Επιπλέον, ένα νέο μέτρο εγγυήσεων συνολικής αξίας 10 δισεκατομμυρίων ευρώ περιελάμβανε δάνεια προς ΜΜΕ με ελάχιστη διάρκεια 12 μηνών και μέγιστη 36 μηνών. Αυτό το νέο σύστημα εγγυήσεων θα προστεθεί στην υπάρχουσα παροχή ρευστότητας 50 δισεκατομμύρια ευρώ η οποία έχει ήδη ανακοινωθεί.

Σύμφωνα με έρευνα της ERMG σε 3.000 βελγικές εταιρείες η εκτιμώμενη απώλεια κύκλου εργασιών είναι κατά μέσο όρο 26% το τέλος Μαΐου, έναντι 33% στην αρχή της κρίσης, οι περισσότερες εταιρείες εξακολουθούν να ανησυχούν. Παράλληλα ο κίνδυνος πτώχευσης εξακολουθεί να είναι υψηλός. Σε κλίμακα από 1 (καθόλου κίνδυνος) έως 10 (μεγάλος κίνδυνος), ο βαθμός ανησυχίας των επιχειρήσεων του δείγματος είναι 6,6, ενώ στο αποκορύφωμα της κρίσης, στα τέλη Μαρτίου, έδειχνε 7.2. Το πρόβλημα ρευστότητας παραμένει για τις επιχειρήσεις, ακόμη και αν η κατάσταση έχει βελτιωθεί λόγω των μέτρων που έλαβε η κυβέρνηση.

Επιπλέον σύμφωνα με την έρευνα της ERMG, οι μικρές επιχειρήσεις εξακολουθούν να είναι αυτές που κινδυνεύουν περισσότερο, αλλά είναι και αυτές που ανακάμπτουν γρηγορότερα. Όσον αφορά τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, αυτές με κύκλο εργασιών πάνω από 100 εκατ. ευρώ, η απώλεια εσόδων κυμάνθηκε από 25% έως 30%. Το 65% των εταιρειών που ερωτήθηκαν, η έλλειψη ζήτησης είναι ο κυριότερος παράγοντας. Στη συνέχεια προβλήματα κοινωνικής απόστασης (για το 10% από αυτά) και προβλήματα εφοδιασμού (10%).

Παράλληλα, για τη συντριπτική πλειοψηφία των εταιρειών, οι πιστωτικοί όροι θα χειροτερέψουν, είτε όσον αφορά τα επιτόκια που χορηγούνται, είτε το μέγεθος των πιστώσεων λόγω της χειροτέρευσης της ποιότητας και της ποσότητας των απαιτούμενων εγγυήσεων, το δεύτερο τρίμηνο. Βέβαια οι βελγικές τράπεζες που ρωτήθηκαν υποστηρίζουν ότι αυξάνουν τις πιστώσεις. Στην πραγματικότητα, αυτό εξηγείται εν μέρει από το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις καταφεύγουν όλο και περισσότερο στην χρήση πιστώσεων.

Επίσης αρχές Ιουνίου νέα μέτρα ανακοινώθηκαν από την βελγική ομοσπονδιακή κυβέρνηση, μετά από συμφωνία των κυβερνητικών εταίρων. Τα νέα μέτρα στήριξης μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία αφορά την υποστήριξη των επενδύσεων και η δεύτερη αφορά την εργασία.

Ένα νέο προσωρινό σύστημα φορολογικών ελαφρύνσεων έως το τέλος του έτους το οποίο αφορά όλες τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση Covid-19. Περιλαμβάνει μείωση φόρων κατά 25% για επενδύσεις που θα πραγματοποιηθούν μεταξύ 12 Μαρτίου και 31 Δεκεμβρίου 2020. Επίσης αύξηση από 50 σε 100% της έκπτωσης δαπανών που σχετίζονται με τη διοργάνωση εκδηλώσεων και τροφοδοσίας έως τις 31 Δεκεμβρίου, με σκοπό να αποτρέψει τη μαζική αναβολή των γεγονότων μέχρι το επόμενο έτος που θα προσθέσει δυσκολίες σε έναν ήδη επηρεασμένο τομέα. Επίσης αναστολή κατάθεσης ΦΠΑ, η οποία θα αναβληθεί κατά ένα μήνα με στόχο την εταιρική ρευστότητα. Επιπλέον αύξηση από 10 σε 20% του μεριδίου του καθαρού εισοδήματος που μπορεί να επωφεληθεί από τη μείωση του φόρου για δωρεές. Ταυτόχρονα, η μείωση του φόρου για δωρεές που έγιναν το 2020 σε εγκεκριμένα ιδρύματα θα φτάσει από 45% σε 60%. Αυτό το μέτρο στοχεύει να βοηθήσει τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς των οποίων οι δραστηριότητες έχουν περιοριστεί.

Στην δεύτερη κατηγορία μέτρων που αφορά την οργάνωση της εργασίας, η δημιουργία ενός καθεστώτος προσαρμοσμένης ανεργίας το οποίο συνίσταται σε μια μετάβαση μεταξύ προσωρινής ανεργίας για λόγους ανωτέρας βίας και κλασική ανεργία. Αυτή η μεταβατική ανεργία μπορεί να χρησιμοποιηθεί εάν η εταιρεία παρουσιάζει πτώση 10% στον κύκλο εργασιών της. Ο εργαζόμενος θα παρακολουθήσει δύο ημέρες εκπαίδευσης ανά μήνα ανεργίας και θα συνεχίσει να λαμβάνει το 70% του τελευταίου ανώτατου μισθού του. Επίσης δίνεται δυνατότητα στις εταιρείες να μειώσουν τις ώρες εργασίας τους εν αναμονή της επανάληψης της κανονικής δραστηριότητας, προκειμένου να αποφευχθούν οι απολύσεις, είτε συλλογική μείωση του χρόνου εργασίας, ή ακόμη πίστωσης χρόνου εργασίας. Επίσης επέκταση της γονικής άδειας μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου με το επίδομα να αυξάνεται σε 150% για μονογονεϊκές οικογένειες και οικογένειες με παιδί με αναπηρία. Τέλος επιστροφή των δαπανών που πραγματοποιούνται από τους εργαζόμενους για τηλεργασία, έως και 127 ευρώ το μήνα.

Σχετικά με τον κλάδο των αερομεταφορών το Βέλγιο είχε σημαντικές απώλειες όπως την πτώχευση της εταιρείας διαχείρισης υπηρεσιών εδάφους Swissport Belgium του αεροδρομίου των Βρυξελλών, όπου οι 1.500 υπάλληλοι

απολύθηκαν. Η δυνατότητα διάσωσης της εταιρείας είναι αδύνατη λόγω έλλειψης ρευστότητας και έλλειψη πιθανού αγοραστή. Οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται με την Aniapartner για να αναλάβει μέρος των δραστηριοτήτων της πτωχευμένης Swissport. Οι συνομιλίες μεταξύ της Lufthansa και της βελγικής κυβέρνησης για πακέτο επανεκκίνησης/διάσωσης της Brussels Airlines, ύψους περίπου 300 εκατομμυρίων ευρώ συνεχίστηκε για εβδομάδες ενώ το Βέλγιο πίεζε για εγγυήσεις. Η διάσωση της εταιρείας αναμένεται να καλυφτεί από την μητρική Lufthansa μετά την βοήθεια ύψους 9 δις ευρώ που έλαβε από το γερμανικό δημόσιο.

Με βασιλικό διάταγμα η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση του Βελγίου σταμάτησε προσωρινά τις διαδικασίες πτώχευσης για επιχειρήσεις που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους λόγω της οικονομικής κρίσης. Στόχος του είναι να προστατεύσει τους αυτοαπασχολούμενους και τις προβληματικές επιχειρήσεις, παγώνοντας προσωρινά τις διαδικασίες πτώχευσης που αναμένεται να δημιουργηθούν από την τρέχουσα κρίση. Στην πράξη, αυτό θα δώσει χρόνο σε περιπτώσεις πτώχευσης, για μια περίοδο που θα πρέπει να συμφωνηθεί με τους πιστωτές. Το νομοσχέδιο προσπαθεί φυσικά να αποκλείσει περιπτώσεις πτώχευσης που μπορεί να χαρακτηριστούν ως «ψευδείς πτωχεύσεις».

Λόγω των προβλημάτων που προκλήθηκαν από την πανδημία Covid-19, οι εταιρείες ασφάλισης εμπορικών πιστώσεων αναμένουν πολλούς οφειλότες να αντιμετωπίσουν δυσκολίες πληρωμής τους επόμενους μήνες, γεγονός που αυξάνει σημαντικά τον κίνδυνο για τις εταιρείες. Ως αποτέλεσμα, οι εταιρείες αναγκάζονται να μειώσουν τα πιστωτικά όρια, όπου πριν την κρίση κυμαινόντουσαν σε 85-95%, για να διατηρήσουν την δική τους πιστοληπτική ικανότητα. Επίσης έχει καταστεί ακόμη πιο δύσκολο να εκτιμήσουν τη φερεγγυότητα των εταιρειών στο τρέχον οικονομικό πλαίσιο. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι εταιρείες ασφάλισης πιστώσεων διατηρούν τα πιστωτικά όρια στα ίδια επίπεδα, η κρατική εταιρεία Credendo – Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων- συμφώνησε με την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση τη λειτουργία ενός μηχανισμού εγγύησης πιστώσεων, ουσιαστικά ένα πρόγραμμα αντασφάλισης βραχυπρόθεσμων εμπορικών πιστώσεων από το βελγικό κράτος. Η συμφωνία προβλέπει ότι η κυβέρνηση προσφέρει ένα πρόγραμμα αντασφάλισης για περίοδο έως 24 μηνών, σε κάτοχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων που έχουν την κατοικία τους στο Βέλγιο και είναι ασφαλισμένοι σε εταιρεία ασφάλισης πιστώσεων που λειτουργεί στη χώρα. Το πρόγραμμα αντασφάλισης μεταξύ Credendo και τις ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης πιστώσεων. Οι εταιρείες που παρέχουν εμπορικές πιστώσεις δεσμεύονται να διατηρήσουν, στο μέτρο του δυνατού, έως το τέλος του 2020, τα πιστωτικά όρια που παρείχαν στους πελάτες τους τελευταίους δώδεκα μήνες πριν από

την 1η Μαρτίου 2020. Σε αντάλλαγμα αυτής της δέσμευσης, η Credendo - Export Credit Agency, αναλαμβάνει τη δέσμευση για αντασφάλιση των κινδύνων που έχουν αναλάβει οι ασφαλιστικές που είναι εγκατεστημένες στο Βέλγιο. Το πρόγραμμα αντασφάλισης προβλέπει ότι ένα σημαντικό μέρος της αποζημίωσης θα συνεχίσει αναλαμβάνεται από τις εταιρείες, αλλά σε περίπτωση αθέτησης πληρωμής οι απώλειες κατανέμονται μεταξύ της ασφαλιστικής εταιρείας και της Credendo. Επίσης προβλέπεται από την συμφωνία μηχανισμός αναφοράς για την παρακολούθηση της δέσμευσης των εταιρειών. Αυτός περιλαμβάνει μηνιαία αναφορά της εξέλιξης των χορηγούμενων πιστωτικών ορίων στην ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων.

1.5 Οικονομικές σχέσεις του Βελγίου

Το Βέλγιο εκτός από ιδρυτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετέχει σε πληθώρα διεθνών οργανισμών. Οι σημαντικότεροι από αυτούς είναι το NATO ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ), ΟΟΣΑ, Paris Club, Σύμβαση Schengen, ΟΗΕ, κλπ. Πλήρη βάση δεδομένων διεθνών συμφωνιών που έχει υπογράψει το Βέλγιο από το έτος 1987 μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να εντοπίσουν στην σχετική ιστοσελίδα του ομοσπονδιακού Υπουργείου Εξωτερικών, στην διεύθυνση http://diplomatie.belgium.be/fr/traites/base_de_donnees_traites

2 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Βελγίου

2.1 Διμερές εμπόριο

Το εμπορικό ισοζύγιο της Ελλάδας με το Βέλγιο παραμένει ελλειμματικό. Οι ελληνικές εξαγωγές τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν αύξηση ενώ οι εισαγωγές το 2018 παρουσίασαν μία στασιμότητα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας οι βελγικές εξαγωγές μειώθηκαν ελαφρά κατά 16 εκατομμύρια ευρώ το 2018 ενώ και οι ελληνικές εξαγωγές στο Βέλγιο σημείωσαν αύξηση της τάξης των 28 εκατ. ευρώ. Τα τελευταία 5 έτη οι ελληνικές εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 100 περίπου ευρώ εξέλιξη θετική εάν συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια.

2.1.1.1 Εμπόριο αγαθών

Οι εξαγωγές της Ελλάδας στο Βέλγιο την τελευταία πενταετία αυξήθηκαν κατά περίπου 100 εκατ. ή 30%, ενώ επίσης οι βελγικές εξαγωγές προς την Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 38%. Ο όγκος εμπορίου των δύο χωρών αυξήθηκε από 1.702 εκατ. ευρώ το 2014 σε 2.148 εκατ. ευρώ το 2019 και σε ποσοστό, κατά 25%, την τελευταία πενταετία.

Οι χώρες παρόλους τους δεσμούς που έχουν από παλιά αυτό δεν είχε εκφραστεί σε εμπορικές – οικονομικές σχέσεις σε αντίστοιχο επίπεδο.

Πίνακας 77: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας –Βελγίου (εκατ. ευρώ)

	2015	2016	2017	2018	2019
Εξαγωγές αγαθών (αξία)	340,9	345,3	391,5	419	479,6
Εισαγωγές αγαθών αξία)	1.458	1.551	1.720	1704,8	1669,7
Εμπορικό ισοζύγιο (αξία)	-1.117,1	-1.206	-1.328	-1.284,9	-1190,1

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ

Το κυριότερο εξαγωγίμο προϊόν παραμένει ο καπνός και τα προϊόντα καπνού διακινούμενα από πολυεθνική εταιρεία. Ανάλογα με το έτος παρουσιάζονται κάποιες διακυμάνσεις. Τα εμπιστευτικά προϊόντα και οι πλαστικές ύλες αποτελούν σημαντικές κατηγορίες εξαγωγίμων προϊόντων. Το 2019 μεγάλη αύξηση παρουσίασε ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός. Μεγάλη επίσης κατηγορία αποτελούν τα παρασκευάσματα φρούτων και λαχανικών. Γενικά και οι υπόλοιπες κατηγορίες τροφίμων και ποτών δείχνουν αυξητική

τάση. Αυτό δικαιολογείται από το αυξημένο ενδιαφέρον που διαπιστώνουμε για εξαγωγές ελληνικών προϊόντων κυρίως στον τομέα των τροφίμων.

Πίνακας 8 : Ελληνικές εξαγωγές στο Βέλγιο – μεγάλες κατηγορίες (χιλ. ευρώ)

		2018		2019		Μεταβολή
		Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	%
85	Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός	12.062	2,8	79.424	16,5	42,8
99	Εμπιστευτικά	55.007	13,1	67.671	14	21
24	Καπνά & προϊόντα καπνού	70.018	16,7	45.522	9.4	-35
39	Πλαστικές ύλες	36.353	8.5	32.405	6.6	-11
20	Παρ/τα φρούτων & λαχανικών	29.022	6,9	31.075	6.6	9,3
76	Αργίλιο και τεχνουργήματα	20.160	4,7	23.995	4.8	19
61	Πλεκτά ενδύματα	19.861	3,8	23.205	4.8	16,8
27	Ορυκτά καύσιμα	33.631	7.8	22.855	4.5	-22,8
74	Προϊόντα χαλκού	14.051	3,3	16.627	3.3	13
30	Φαρμακευτικά	13.249	3,1	16.557	3.3	23
4	Γαλακτοκομικά προϊόντα	13.525	3,1	13.320	2.7	-0.15
84	Μηχανολογικός εξοπλισμός	9.931	2,1	12.963	2.5	31

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 98: Ελληνικές εξαγωγές στο Βέλγιο 2018 – 10 κυριότερα προϊόντα (τετραψήφια κατάταξη)

CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ (ευρώ)
99SS'	Λοιπά προϊόντα	67.533
8544'	Σύρματα και καλώδια (ό. συμπ. τα ομοαξονικά καλώδια) για ηλεκτροτεχνική χρήση, μονωμένα (έστω και μονωμένα με φωτοευαίσθητο βερνίκι ή οξειδωμένα ηλεκτρολυτικά) και άλλοι μονωμένοι ηλεκτρικοί αγωγοί, έστω και με εξαρτήματα σύνδεσης. Καλώδια από οπτικές	55.303
2401'	Καπνά ακατέργαστα ή που δεν έχουν βιομηχανοποιηθεί. Απορρίμματα καπνού	44.201
2710'	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια).	21.413
6106'	Μπλούζες και μπλούζες-πουκάμισα σεμιζιέ, πλεκτές, για γυναίκες ή κορίτσια (εκτός από τι-σερτ και φανελάκια)	20.453
3924'	Πιατικά, άλλα είδη νοικοκυριού ή οικιακής οικονομίας, είδη υγιεινής και καλλωπισμού, από πλαστικές ύλες	19.172
3004'	Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006)	16.156
2005'	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξίδι, μη κατεψυγμένα	15.971
7411'	Σωλήνες από χαλκό	15.588
8517'	Ηλεκτρικές συσκευές για την ενσύρματη τηλεφωνία ή την ενσύρματη τηλεγραφία, όπου συμπεριλαμβάνονται οι συσκευές ενσύρματης τηλεφωνίας με ασυρματικές χειροσυσκευές (ακουστικά) και οι συσκευές τηλεπικοινωνίας για συστήματα με φερόμενη ηλεκτρική ενέργεια	11.538
7607'	Φύλλα και λεπτές ταινίες, από αργίλιο, έστω και τυπωμένα ή επικολλημένα σε χαρτί, χαρτόνι, πλαστική ύλη ή παρόμοια υποθέματα), με πάχος (χωρίς το υπόθεμα) $\leq 0,2$ mm (εκτός από τα φύλλα εκτύπωσης της κλάσης 3212 και τα στολίδια για χριστουγεννιάτικο δ	9.485
0406'	Τυριά και πηγμένο γάλα για τυριά	9.075

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Περισσότερα στοιχεία για τα προϊόντα που εξάγουμε στο Βέλγιο με βάση τον τετραψήφιο κωδικό σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής διατίθεται στο παράρτημα 4.1 πίνακας 18.

Στον επόμενο πίνακα παρατίθεται στοιχεία για τις μεγάλες κατηγορίες προϊόντων που εισάγονται στην Ελλάδα σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τα δύο προηγούμενα έτη. Βασικές κατηγορίες αποτελούν τα προϊόντα χημικών βιομηχανιών και μηχανήματα.

Πίνακας 10 : Ελληνικές εισαγωγές από το Βέλγιο – οι 10 μεγαλύτερες κατηγορίες (χιλ. ευρώ)

		2018		2019		Μεταβολή
		Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	%
30	Φαρμακευτικά	315.537	18,4	308.258	18,1	-2,2
84	Μηχανολογικός εξοπλισμός	147.629	8,6	158.871	9,2	7,4
87	Οχήματα	122.006	7,1	146.092	8,5	19,6
39	Πλαστικές ύλες	114.006	6,6	137.072	8	20,1
64	Υποδήματα	105.488	6,1	106.548	6,2	0,9
90	Όργανα και συσκευές οπτικών	101.264	5,9	96.595	5,6	-4,9
29	Ανόργανα χημικά προϊόντα	69.259	4	63.314	3,7	-8,6
61	Πλεκτά ενδύματα	53.249	3,1	56.517	3,2	5,6
38	Διάφορα προϊόντα χημικών βιομηχανιών	51.867	2,9	45.654	2,6	-11,7
27	Ορυκτά καύσιμα	55.755	3,2	40.337	2,3	-27

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Με βάση τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής τα κυριότερα προϊόντα που εισάγει η Ελλάδα από το Βέλγιο αφορούν φάρμακα και ιατρικό εξοπλισμό και στην συνέχεια οχήματα και μέρη οχημάτων. Μία σημαντική κατηγορία επίσης είναι τα υποδήματα καθώς και συσκευές τεχνητού κλίματος.

Πίνακας 91: Ελληνικές εισαγωγές από το Βέλγιο – κυριότερα προϊόντα

CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ (ευρώ)
3002'	Αίμα ανθρώπου. Αίμα ζώων παρασκευασμένο για θεραπευτικές, προφυλακτικές ή διαγνωστικές χρήσεις.	155.124
3004'	Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006) που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα, παρασκευασμένα για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς,	144.556
8703'	Επιβατικά αυτοκίνητα και άλλα αυτοκίνητα οχήματα κατασκευασμένα κυρίως για τη μεταφορά προσώπων (εκτός από τα αστικά λεωφορεία της κλάσης 8702),	79.698
9018'	Όργανα και συσκευές για ιατρική, χειρουργική, οδοντιατρική ή κτηνιατρική χρήση, ό. συμπ. οι σπινθηρογράφοι και άλλες συσκευές ηλεκτροθεραπείας	66.909
6404'	Υποδήματα που έχουν τα εξωτερικά πέλματα από καουτσούκ, πλαστική ύλη ή δέρμα φυσικό ή ανασχηματισμένο και το άνω μέρος από υφαντικές ύλες (εκτός των υποδημάτων που έχουν το χαρακτήρα παιχνιδιών)	54.279
8708'	Μέρη και εξαρτήματα για ελκυστήρες, αστικά λεωφορεία, επιβατικά αυτοκίνητα, αυτοκίνητα φορτηγά οχήματα και αυτοκίνητα οχήματα ειδικών χρήσεων των κλάσεων 8701 έως 8705	49.818
8415'	Συσκευές τεχνητού κλίματος, που αποτελούνται από ανεμιστήρα με κινητήρα και διατάξεις για τη μεταβολή της θερμοκρασίας και της περιεκτικότητας του αέρα σε υγρασία	45.053
3901'	Πολυμερή του αιθυλενίου σε αρχικές μορφές	44.290
4011'	Επίσωτρα με πιεσμένο αέρα, καινούργια, από καουτσούκ	31.848
2004'	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξίδι, κατεψυγμένα (εκτός από τα διατηρημένα με ζάχαρη και εκτός από ντομάτες, μανιτάρια και τρούφες)	28.051

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Στον προηγούμενο πίνακα περιλαμβάνονται τα 10 κυριότερα προϊόντα που εισάγονται από το Βέλγιο με βάση τον τετραψήφιο κωδικό και στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας. Πλήρης κατάλογος προϊόντων που εισήχθησαν από το Βέλγιο το 2018 με βάση τον τετραψήφιο κωδικό και στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας διατίθεται στο παράρτημα 4.1 (πίνακας 19)

2.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Το σταθερά ανερχόμενο τουριστικό ρεύμα από το Βέλγιο στην Ελλάδα σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες όπως ομογένεια μπορούν να συνδράμουν στην περαιτέρω ανάπτυξη των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων. Σύμφωνα με τα παρακάτω στοιχεία ο αριθμός των αφίξεων από το 2015 έως και το 2019 αυξήθηκε κατά περίπου 100.000 γεγονός που καθιστά την Ελλάδα ένα δημοφιλή τουριστικό προορισμό για τους βέλγους.

Πίνακας 102: Τουριστικές αφίξεις και εισπράξεις στην Ελλάδα από το Βέλγιο (χιλ.)

	2015	2016	2017	2018	2019
Αφίξεις από το Βέλγιο στην Ελλάδα	482,5	467,2	526,8	585,9	587,8
Μεταβολή	18,5%	-3,1%	12,6%	11,2%	0.32%
Εισπράξεις από Βέλγιο	373.100	317.600	341.400	399.400	453.300

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος

Οι εισπράξεις γενικά παρουσιάζουν αυξητική τάση λόγω του αυξημένου τουριστικού ρεύματος ενώ το 2019 παρουσίασε σημαντική αύξηση της τάξης των 50 περίπου εκατ. ευρώ χωρίς σημαντική αύξηση του αριθμού των τουριστών. Η μέση δαπάνη ανα τουρίστα το 2019 εμφανίζεται στα 771 ευρώ αυξημένη σημαντικά από 597 ευρώ που ήταν το 2018. Συνεπώς η μέση δαπάνη ανά τουρίστα αυξήθηκε σημαντικά υποδηλώνοντας ότι από την μια πλευρά υποδεχόμαστε υψηλότερου επιπέδου τουρίστες ή/και οι βέλγοι τουρίστες μένουν μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα. Ο κυριότερος όγκος των εισπράξεων πραγματοποιείται το τρίτο τρίμηνο του έτους,.

2.1.3 Επενδύσεις της Ελλάδας στο Βέλγιο.

Η παρουσία των ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην βελγική αγορά είναι κυρίως στους τομείς της πληροφορικής και ανάπτυξης λογισμικού, τηλεπικοινωνιών, συμβουλευτικών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις, κτηματομεσιτικών υπηρεσιών, εμπορίου πετρελαιοειδών / εφοδιασμού πλοίων, μεταλλουργίας (holding company), καθώς και εμπορίου άλλων προϊόντων.

Πίνακας 1311: Επενδύσεις της Ελλάδας στο Βέλγιο

	2015	2016	2017	2018	2019
Ροές (εκατ. ευρώ)	1	-1	0	0	2

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος

Σημαντική παρουσία στο Βέλγιο έχει η Intrasoftware International S.A. στον τομέα παροχής υπηρεσιών πληροφορικής. Η εταιρεία Intrasoftware International (με έδρα το Λουξεμβούργο και γραφείο στις Βρυξέλλες) απασχολεί περισσότερα από 150 άτομα και είναι από τους βασικούς πάροχους υπηρεσιών πληροφορικής δημοσίων υπηρεσιών του Βελγίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της μεγαλύτερης εταιρείας τηλεπικοινωνιών του Βελγίου (Proximus), της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλων κοινοτικών υπηρεσιών και οργάνων. Στον ίδιο κλάδο απασχολούνται εξάλλου και άλλες ελληνικές εταιρείες, σε διάφορα έργα και παροχή υπηρεσιών προς ευρωπαϊκούς αλλά και βελγικούς φορείς.

Σημαντικό γεγονός υπήρξε η μεταφορά της έδρας του μεγάλου ελληνικού μεταλλουργικού ομίλου Βιοχάλκο στο Βέλγιο και η είσοδος της μετοχής του στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών. Η είσοδος της Βιοχάλκο στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών πραγματοποιήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 2013. Έτσι τον Νοέμβριο του 2013, έλαβαν χώρα δύο εταιρικές συγχωνεύσεις, η πρώτη μεταξύ των βελγικών επιχειρήσεων Cofidim (όμιλος συμμετοχών που κατείχε το 13,3% του μετοχικού κεφαλαίου της Βιοχάλκο) και Viohalco S.A. (θυγατρική εταιρεία συμμετοχών του ομίλου Βιοχάλκο στο Βέλγιο). Τον Δεκέμβριο 2016, οι εταιρείες Σωληνουργία Κορίνθου Συμμετοχών και Ελληνικά Καλώδια Συμμετοχών απορροφήθηκαν από την εταιρεία Cenergy Holdings με έδρα το Βέλγιο. Οι παραγωγικές εγκαταστάσεις των δύο εταιρειών, όπως ανακοίνωσε στον τύπο η εταιρεία, θα παραμείνουν στην Ελλάδα. Οι εταιρείες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών είναι κυρίως εξαγωγικές με το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους να προέρχονται από το εξωτερικό. Σύμφωνα με τον Όμιλο, οι δύο εταιρείες θα παραμείνουν εισηγμένες στο ΧΑΑ. Η δημιουργία του νέου εταιρικού σχήματος έχει ως στόχο την ευνοϊκότερη χρηματοδότηση της εταιρείας αλλά και την διεκδίκηση έργων παγκοσμίως στον τομέα της ενέργειας.

Τον Οκτώβριο του 2017 η εταιρεία Ελληνικά Καλώδια Α.Ε. υπέγραψε σύμβαση με τον όμιλο DEME για την προμήθεια συστημάτων υποβρυχίων καλωδίων στο Βέλγιο. Η Ελληνικά Καλώδια Α.Ε. υπέγραψε σύμβαση αξίας 70 εκ. ευρώ με την Dredging International NV, μέλος του Ομίλου DEME, για την προμήθεια συστημάτων υποβρυχίων καλωδίων υψηλής τάσης, που θα χρησιμοποιηθούν για τη σταδιακή διασύνδεση αιολικών πάρκων στο βέλγικο τμήμα της Βόρειας Θάλασσας, με το χερσαίο δίκτυο υψηλής τάσης στην

περιοχή Zeebrugge του Βελγίου, για το έργο Modular Offshore Grid ("MOG") της βελγικής εταιρίας Elia στη Βόρεια Θάλασσα. Τα υποβρύχια καλώδια θα κατασκευαστούν στο εργοστάσιο της θυγατρικής της Ελληνικά Καλώδια Α.Ε., Fulgor στην Κόρινθο. Ο βελγικός όμιλος εταιρειών DEME, που δραστηριοποιείται στον κλάδο περιβαλλοντικής και θαλάσσιας μηχανικής και εκσκαφής βυθού κατέχει ηγετική θέση σε διεθνές επίπεδο στην εκτέλεση σύνθετων ναυπηγικών έργων. Στον όμιλο εταιρειών DEME εργάζονται 4.600 άτομα παγκοσμίως και το 2016 πραγματοποίησε κύκλο εργασιών 1.97 δισ. Ευρώ. Επίσης τον Νοέμβριο του 2018 η Seamade NV ανέθεσε την προμήθεια και την εγκατάσταση υποβρυχίων καλωδίων για τη διασύνδεση του αιολικού πάρκου Seamade, με το δίκτυο του Βελγίου στην κοινοπραξία Tideway – Ελληνικά Καλώδια. Η σύμβαση αξίας 44 εκατ. ευρώ αφορά τον σχεδιασμό και παραγωγή περίπου 30 χιλιομέτρων καλωδίων 220 kV και για τα δύο αιολικά πάρκα, την υποβρύχια εγκατάσταση τους και τη διασύνδεση των αιολικών πάρκων με το δίκτυο του Βελγίου.

Παράλληλα πρόσφατα η τσιμεντοβιομηχανία TITAN μετέφερε την έδρα της στο Βέλγιο, ολοκληρώνοντας την διαδικασία το 2109.

Επισημαίνουμε ότι μία εκ των μεγαλύτερων βιομηχανιών σοκολάτας του Βελγίου με πολύ μεγάλη διεθνή παρουσία, η Leonidas, είναι ιδιοκτησίας ελλήνων ομογενών του Βελγίου.

Τα τελευταία χρόνια δραστηριοποιούνται στην βελγική αγορά στον κλάδο του λιανεμπορίου, ορισμένες επιχειρήσεις όπως για παράδειγμα η εταιρεία φυσικών καλλυντικών Korres η οποία διαθέτει κατάστημα σε κεντρικό σημείο των Βρυξελλών, αλλά παράλληλα έχει επιτύχει διανομή των προϊόντων του σε μεγάλο αριθμό φαρμακείων.

Η στρωματοποιία και εταιρεία ειδών επίπλωσης και σπιτιού COCO-MAT διαθέτει κατάστημα στην Αμβέρσα.

Η ελληνική βιομηχανία ειδών επίπλωσης γραφείων Δρομέας, εγκαινίασε στα τέλη του 2015 μεγάλο κατάστημα σε προάστιο των Βρυξελλών. Η Δρομέας είναι μεγάλος προμηθευτής επίπλων της Έυρ. Επιτροπής και άλλων ευρωπαϊκών οργάνων. Το τελευταίο διάστημα δραστηριοποιείται και στην βελγική αγορά.

Η εταιρεία ERGON διαθέτει κατάστημα λιανεμπορικής διάθεσης τροφίμων, το οποίο συνδυάζει την παροχή υπηρεσιών εστίασης με την πώληση υψηλής ποιότητας ελληνικών γαστρονομικών προϊόντων.

Η Doctoranytime Βελγίου (Doctoranytime.be) είναι δημιούργημα της αντίστοιχης ελληνικής startup η οποία αφορά σε online κρατήσεις για ραντεβού με ιατρούς. Η προσαρμογή της ελληνικής πλατφόρμας στην ιατρική αγορά του Βελγίου έγινε το 2016 με την άντληση χρηματοδότησης ενός εκατομμυρίου ευρώ και μέσα στους πρώτους μήνες της λειτουργίας της, έχει ήδη επιτύχει σημαντική επισκεψιμότητα μέσω ενός δικτύου 1.000 εγγεγραμμένων ιατρών. Βασικοί χρηματοδότες και μέτοχοι είναι οι Απόστολος Αποστολάκης και

Ελευθερία Ζούρου με συνιδρυτή και Γενικό Διευθυντή του Βελγικού τμήματος τον Sylvain Niset. Οι δυο εταιρείες έχουν 40 άτομα προσωπικό με κέντρο ανάπτυξης και ερευνών (R&D) την Ελλάδα.

Η εταιρεία VIVA και ειδικότερα η εταιρεία VivaWallet άνοιξε γραφείο στις Βρυξέλλες ξεκινώντας την δραστηριότητα της από το 2016. Η Viva Wallet αποτελεί αδειοδοτημένο Ίδρυμα Έκδοσης Ηλεκτρονικού Χρήματος για όλες τις εντός χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Πληρωμών (EOX-31) ενώ παράλληλα είναι Principal Member της Mastercard & της Visa καθώς και συνεργάτης της Alipay για την Ευρώπη.

Επίσης η εταιρεία Veridos Ματσούκης Α.Ε. έως το 2019 είχε σύμβαση με το Ινστιτούτο Οδικών και Εμπορευματικών Μεταφορών του Βελγίου (L'Institut Transport routier & Logistique Belgique) για την παράδοση ταχογράφων υψηλής ποιότητας, που χρησιμοποιεί το υπουργείο Μεταφορών του Βελγίου. Σύμφωνα με την εταιρεία, παραδίδονται σε ετήσια βάση 25.000 ταχογράφοι στο Βέλγιο, ενώ η εταιρεία τροφοδοτεί με διαβατήρια, ταυτότητες, άδειες οδήγησης κλπ. πολλές χώρες.

Η πλειονότητα των ελληνόκτητων εισαγωγικών επιχειρήσεων στο Βέλγιο είναι σχετικά μικρού μεγέθους, με δραστηριότητες στο χώρο των εισαγωγών και του εμπορίου τροφίμων και ποτών όπου στην πλειοψηφία τους εφοδιάζουν ελληνικά εστιατόρια. Η ελληνική ομογένεια του Βελγίου σε κάποιο βαθμό ασχολείται με εισαγωγή ελληνικών τροφίμων τα οποία κυρίως προορίζονται/προωθούνται σε καταστήματα εστίασης. Υπάρχει μεγάλος αριθμός ελληνικών εστιατορίων σε όλο το Βέλγιο ενώ μερικά από αυτά ειδικεύονται σε υψηλού επιπέδου γαστρονομία και έχουν διακριθεί.

Τα τελευταία χρόνια η προσπάθεια των ελληνικών επιχειρήσεων δείχνει να αποδίδει καθώς και όλο και περισσότερο τα ελληνικά προϊόντα βρίσκονται στα ράφια μεγάλων καταστημάτων λιανικής καθώς επίσης δείχνουν να κερδίζουν χώρο και τα ελληνικά βιολογικά προϊόντα, κυρίως ελαιόλαδο, αλλά και άλλα, κυρίως σε εξειδικευμένα καταστήματα αλλά και τμήματα πώλησης βιολογικών προϊόντων στα supermarket.

Υπάρχει επίσης αξιόλογος αριθμός Ελλήνων και Ελλήνων ομογενών οι οποίοι κατέχουν σημαντικές θέσεις ως στελέχη ευρωπαϊκών υπηρεσιών ή διεθνών οργανισμών. Σημειώνουμε ότι στο Βέλγιο δραστηριοποιούνται δύο επιχειρηματικοί σύνδεσμοι ελληνικού ενδιαφέροντος, το Βέλγο-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο και η Bucephalos Business Association.

2.1.4 Επενδύσεις του Βελγίου στην Ελλάδα

Η επενδυτική παρουσία του Βελγίου στην Ελλάδα είναι σχετικά περιορισμένη. Η πλειονότητα των βελγικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας αφορά κυρίως στον τομέα φαρμακευτικών και χημικών προϊόντων.

Πίνακας 14: Επενδύσεις του Βελγίου στην Ελλάδα

(ποσά σε εκ.)	2015	2016	2017	2018	2019
Ροές	14	-16	33	138	84
ΑΞΕ προς την Ελλάδα (απόθεμα)	1300,5	1375,6	668,3	1132,7	-

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος

Επενδυτικό ενδιαφέρον για την χώρα μας έχει τα τελευταία χρόνια επιδείξει η διαχειρίστρια εταιρεία του βελγικού δικτύου φυσικού αερίου, Fluxys, η οποία είναι μέτοχος του αγωγού TAP με μερίδιο 19% και προτίθεται να επενδύσει σε έργα κατασκευής του ελληνικού τμήματος του αγωγού, ενώ για την απόκτηση του 66% του μετοχικού κεφαλαίου του ΔΕΣΦΑ στον οποίο αναδείχθηκε πλειοδότη η κοινοπραξία των εταιρειών Snam SpA, Enagás Internacional SLU και της βελγικής Fluxys, το επενδυτικό σχήμα στο οποίο συμμετείχε και η Fluxys υπέβαλλε την υψηλότερη προσφορά.

Σημαντική βελγική επένδυση στην Ελλάδα είναι η εξαγορά της ελληνικής λιανεμπορικής αλυσίδας τροφίμων AB Βασιλόπουλος από τον βελγικό όμιλο DELHAIZE το 1992.

Το 2016, ο βελγικών συμφερόντων όμιλος Ravago εξαγόρασε την εταιρεία ΔΕΛΤΑ Χημική και στην συνέχεια εξαγόρασε το σύνολο των μετοχών της ελληνικής εταιρείας ΠΕΝΤΑΠΛΑΣΤ από την οικογένεια Αντωνάτου. Η ΠΕΝΤΑΠΛΑΣΤ δραστηριοποιείται στον τομέα διανομής πλαστικών προϊόντων και διαθέτει ιδιόκτητες αποθήκες σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη οι οποίες λειτουργούν ως κέντρα διανομής. Η Ravago, όμιλος βελγικών συμφερόντων με έδρα το Λουξεμβούργο, είναι ένας από τους μεγαλύτερους ομίλους παραγωγής πρώτων υλών για πλαστικά, με 230 γραφεία σε περισσότερες από 50 χώρες σε όλο τον κόσμο. Διαθέτει 30 παραγωγικές εγκαταστάσεις σε Βόρεια Αμερική και Ευρώπη, μεταξύ αυτών και στην Ελλάδα.

Ανάμεσα στις σημαντικές επενδύσεις βελγικών εταιρειών στην Ελλάδα είναι η βιομηχανία πλαστικών Resilux η οποία διαθέτει εργοστάσιο παραγωγής πλαστικών υλικών συσκευασίας τύπου PET, στην Πάτρα, αυτή της βιομηχανίας σοκολάτας, ειδών αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής PURATOS (στα

Οινόφυτα), αλλά και αυτή της Brown Holdings S.A. στην Θήβα με μονάδα παραγωγής πλαστικών και χάρτινων υλικών συσκευασίας (ΜΟΡΝΟΣ Α.Ε.).

Βελγικές επενδύσεις υπάρχουν ακόμη στους κλάδους κατασκευών, εξορύξεων, τηλεπικοινωνιών, υπηρεσιών logistics, καθώς και εμπορίου διαφόρων προϊόντων (ειδών διατροφής, ποτών, αγροτικών προϊόντων, ενδυμάτων, κλωστοϋφαντουργικών, μηχανολογικού εξοπλισμού, μεταφορικού εξοπλισμού, ελαστικών, συστημάτων κλιματισμού, δομικών υλικών, ιατρικών και εργαστηριακών ειδών, ειδών σπιτιού, προϊόντων ξύλου / χαρτιού, φαρμακευτικών και χημικών προϊόντων – μεταξύ των οποίων το γραφείο της χημικής βιομηχανίας SOLVAY στην Αθήνα, καλλυντικών και απορρυπαντικών, επίπλων και φωτιστικών).

Στις 30.12.2016 υπεγράφη σύμβαση μεταξύ της Βελγικής τράπεζας KBC (KBC Group) και της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΕΤΕ) για την πώληση του 99.91% της θυγατρικής της στην Βουλγαρία, United Bulgarian Bank A.D. (UBB) και του 100% της θυγατρικής της εταιρίας Interlease E.A.D. Το τίμημα ανέρχεται σε 610 εκατομμύρια ευρώ.

Επίσης τον Δεκέμβριο του 2017 η βελγική ναυτιλιακή εταιρία Euronav NV ανακοίνωσε την εξαγορά της Gener8 Maritime, συμφερόντων του εφοπλιστή Πήτερ Γεωργιόπουλου. Πρόκειται για μία συμφωνία ύψους 504 εκατ. δολ. στην αγορά των τάνκερ. Η συμφωνία προβλέπει ότι κάθε 0,7272 μετοχές της Euronav θα ανταλλάσσονται με μία μετοχή της Gener8. Η Euronav θα κατέχει ποσοστό 72% στη νέα εταιρία ενώ το υπόλοιπο θα ανήκει στη Gener8.

Το Μάρτιο του 2018 η Wind Hellas επέλεξε την βελγική εταιρείας Zappware για την παροχή τηλεοπτικού περιεχομένου στους συνδρομητές της. Στο πλαίσιο της παρουσίασης της νέας υπηρεσίας που ονομάζει «multiscreen video», η εταιρεία τηλεπικοινωνιών Wind επέλεξε για την παροχή τηλεοπτικού περιεχομένου στους συνδρομητές την βελγική εταιρεία Zappware. Η εταιρεία Zappware ιδρύθηκε το 2001 και αναπτύσσει λογισμικό βασισμένο στο «υπολογιστικό νέφος (cloud)», με δυνατότητες εξατομίκευσης για Android-TV, για smartphones, tablets και web-browsers. Τα χαρακτηριστικά της πλατφόρμας της περιλαμβάνουν ζωντανές και catch-up τηλεοπτικές μεταδόσεις, εγγραφές και Video - On-Demand (VOD).

Σύμφωνα με στοιχεία που μας παρείχε το Γραφείο Οικονομικών Εμπορικών Υποθέσεων της Φλάνδρας στην Αθήνα, όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα υπάρχουν 16 βελγικές επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην Ελλάδα. Τα ονόματα των επιχειρήσεων διατίθεται στο παράρτημα 4.1 (πίνακας 20).

2.2 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας - (χώρας)

Πέραν των κοινοτικών ρυθμίσεων, οι βασικές συμφωνίες οικονομικού περιεχομένου, που έχουν υπογραφεί μεταξύ Ελλάδας και Βελγίου, είναι οι εξής:

- Συμφωνία περί Απαλλαγής της Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος (24.5.68, Ν.Δ 117/1969 ΦΕΚ 41/Α/1969). Αναθεωρήθηκε και μονογραφήθηκε το 1994 και υπεγράφη στην Αθήνα στις 25 Μαΐου του 2004. Το Βέλγιο κύρωσε την Συμφωνία στις 22/9/2005. Από ελληνικής πλευράς η Συμφωνία κυρώθηκε με τον Νόμο 3407 (ΦΕΚ 266/Α/25.10.2005. Εν. Ισχ. 30-12-2005. Αν. ΦΕΚ 36/Α/16-2-2006). Στις 16.3.2010 υπογράφηκε στις Βρυξέλλες Πρωτόκολλο που τροποποιεί την Συμφωνία (άρθρο 25), το οποίο κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με τον Νόμο 4106 (ΦΕΚ 6/Α/9.1.2013).
- Συμφωνία Απαλλαγής Φορολογίας Αεροπορικών και Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων (23.6.54, ΦΕΚ 62/Α/1955)
- Συμφωνία Οδικών Μεταφορών (16.7.69, Ν 366/22-6-1976, ΦΕΚ160/Α/25-6-1976).
- Αεροπορική Σύμβαση (13-4-1955, ΦΕΚ107/Α/1957 Εμπιστευτικό μνημόνιο κατανοήσεως επί της ανωτέρω συμβάσεως 12-5-1972).
- Συμφωνία Κοινωνικών Ασφαλίσεων (1-4-58, ΦΕΚ 179/1958 και 191/1960).
- Αεροπορική Σύμβαση Αθήνα, 13-4-1955, ΦΕΚ 107/Α/1957.

Στα πλαίσια επίσημης επίσκεψης του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Στεφανόπουλου στο Βέλγιο τον Φεβρουάριο του 2005 πραγματοποιήθηκε επιχειρηματική αποστολή με στόχο την ανανέωση των διμερών σχέσεων, και της οικονομικής συνεργασίας με το Βέλγιο. Κατά την διάρκεια της επίσημης επίσκεψης υπεγράφη Κοινή Δήλωση μεταξύ της ηγεσίας της Ένωσης Βέλγων Επιχειρηματιών και του ΣΕΒ, αναφορικά με τους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, την οποία συνυπέγραψε και ο τότε πρίγκιπας και νυν βασιλιάς του Βελγίου Φίλιππος.

3 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2019

Διεκπεραιώθηκαν 196 αιτήματα ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων.
Ο μεγαλύτερος αριθμός αυτών στον κλάδο τροφίμων και ποτών ενώ σημαντικός αριθμός δομικά υλικά.

Κλάδος ενδιαφέροντος τρόφιμα – ποτά: Πρόσκληση αγοραστών-εισαγωγικών οίκων στην έκθεση OINOPAMA 2019

Πρόσκληση αγοραστών- εισαγωγικών οίκων στην έκθεση OINOPAMA 2019 από το γραφείο ΟΕΥ με σκοπό την ενημέρωση τους για τις ελληνικές ποικιλίες και την διοργάνωση B2B συναντήσεων στην Αθήνα κατά την διάρκεια της έκθεσης. Ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση 6 εισαγωγείς – ανάμεσα σε αυτούς ο κ. Baudouin Havaux ιδρυτής της εταιρείας Vinopress αποτελεί την μεγαλύτερη εταιρεία στο χώρο του οίνου και παράλληλα εκδίδει το περιοδικό essentielle Vino! (essentiellevino.be) στα γαλλικά και DM Vino! (dmvino.be) στα φλαμανδικά.

Κλάδος ενδιαφέροντος τρόφιμα – ποτά: Ενέργειες δικτύωσης και ενημέρωσης Γραφείου ΟΕΥ για την παρουσία ελληνικών εταιρειών στην ετήσια εκδήλωση του International Taste & Quality Institute (ITQI) στις Βρυξέλλες (24.6.2019).

Το International Taste Institute (www.taste-institute.com) είναι διεθνή οργάνωση, με έδρα τις Βρυξέλλες, η οποία συνεργάζεται με εθνικές και πολυεθνικές ομοσπονδίες Chef και Sommelier από χώρες όπως Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Βέλγιο, Ολλανδία, Μεγ. Βρετανία κλπ. ενώ φέτος στην επιτροπή αξιολόγησης υπήρχε και ο διακεκριμένος Έλληνας Chef κ. Μάνος Μακρυγιαννάκης.

Στην εκδήλωση για το 2019, βραβεύτηκαν πάνω από 100 ελληνικά προϊόντα, από 65 εταιρίες, και στην εκδήλωση βράβευσης, παρευρέθηκαν 8 εκπρόσωποι ελληνικών εταιρειών. Η εταιρεία ΑΤΤΙΚΗ βραβεύτηκε με την υψηλότερη διάκριση που απονέμει το Ινστιτούτο (Crystal Award) που σχετικά μικρός αριθμός εταιρειών επιτυγχάνει. Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες έλληνες παραγωγούς οι γευστικές αξιολογήσεις από Σεφ και Σομελιέ λαμβάνουν ένα επαγγελματικό και αντικειμενικό σχολιασμό πάνω στην ποιότητα των προϊόντων τους ενώ η πιστοποίηση είναι χρήσιμη στις διαπραγματεύσεις με retailers, διανομείς ή εισαγωγείς προϊόντων.

Κλάδος ενδιαφέροντος τρόφιμα – ποτά: Οργανωτικές διευκολύνσεις Γραφείου ΟΕΥ για την άρτια οργάνωση της Ελληνικής συμμετοχής στην Διεθνή Έκθεση “Seafood Expo Global 2019” στις Βρυξέλλες (7-9/5/2019)

Η έκθεση του κλάδου αλιείας και μηχανολογικού εξοπλισμού “Seafood Expo Global 2019” πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, μεταξύ 7 και 9 Μαΐου 2019, στο εκθεσιακό κέντρο των Βρυξελλών (EXPO BRUSSELS). Η έκθεση που πραγματοποιείται σε ετήσια βάση, απευθύνεται σε επαγγελματίες του κλάδου και είναι από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως.

Η Ελληνική συμμετοχή, περιελάμβανε συνολικά 12 συμμετοχές από τις οποίες 7 εταιρείες ιχθυοκαλλιέργειας σε κεντρικό σημείο με εθνικό περίπτερο (Nireus Aquaculture, Andromeda Group, Galaxidi Marine Farm, Kefalonia Fisheries, Selonta Aquaculture, Dalga Fisheries, Pescanova) καθώς και ο Σύνδεσμος Ιχθυοκαλλιεργητών όπου παρείχε ενημερωτικό υλικό για τον κλάδο. Στο Ελληνικό περίπτερο ο Έλληνας Chef κ. Βασάλος προσέφερε εδέσματα με βάση τα ελληνικά προϊόντα, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο. Επίσης 4 Ελληνικές εταιρείες με κοινό περίπτερο φιλοξενούνταν στο τμήμα της έκθεσης που αφορούσε εταιρείες μηχανολογικού εξοπλισμού (Thema Automation, Stamatiou & Sons S.A, Aqua Manager και HelNet S.A.). Στην έκθεση συμμετείχαν 2031 εκθέτες από όλο τον κόσμο.

Κλάδος ενδιαφέροντος τρόφιμα – ποτά: Προσέλκυση 3 τοπικών εταιρειών για συμμετοχή στην FOOD EXPO 2019 στα πλαίσια του προγράμματος hosted buyers στην Αθήνα.

Οι επιχειρήσεις ενημερώθηκαν από το Γραφείο μας για το πρόγραμμα και σε συνεργασία με την διοργανώτρια εταιρεία συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Έρευνα για την αγορά ελαιολάδου στο Βέλγιο. Δεδομένου ότι το ελαιόλαδο αποτελεί ένα από τα κυριότερα προϊόντα ενδιαφέροντος των ελληνικών επιχειρήσεων στο Βέλγιο η μελέτη περιελάμβανε εκτός από χρήσιμες πληροφορίες για την αγορά πίνακες με τιμές λιανικής ελληνικών και ανταγωνιστικών προϊόντων στα βελγικά καταστήματα.

Συναντήσεις με φορείς του Βελγίου σχετικά με ενέργειες τους για την προετοιμασία των επιχειρήσεων για το Brexit. Πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις με το Flanders Investment and Trade το οποίο αποτελεί επίσημο φορέα της Περιφέρειας της Φλάνδρας για την προσέλκυση επενδύσεων και την υποστήριξη των εξαγωγών. Η περιοχή της Φλάνδρας πραγματοποιεί εξαγωγές ετήσιου ύψους 27 δις εκατομμυρίων ευρώ, το 84% των εξαγωγών του Βελγίου στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Επισκέψεις και συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις και εκδηλώσεις:

1. Διεθνής Έκθεση Τουρισμού Salon de Vacances στις Βρυξέλλες (7-10 Φεβρουαρίου 2019)- Οργανωμένη συμμετοχή του ΕΟΤ κάτω χωρών.

2. Διεθνής έκθεση σκαφών αναψυχής “Belgian Boat Show 2019” στην Γάνδη, (8-11 και 15-17 Φεβρουαρίου 2019) - Ελληνική συμμετοχή

3. Έκθεση “Megavino” στις Βρυξέλλες (11-13/10/2019) – ελληνική συμμετοχή. Από ελληνικής πλευράς συμμετείχαν δύο επιχειρήσεις, η Οινοποιία Μητρούλης (βιολογικοί – οργανικοί οίνοι) η οποία διέθετε, όπως κάθε χρόνο, κεντρικό περίπτερο και η οινοποιία Σκούρας στο χώρο της αλυσίδας Delhaize η οποία εκπροσωπήθηκε από τον εισαγωγέα της στο Βέλγιο.

4. Ημερίδα με θέμα «Moving towards a Low Carbon Economy in South-Eastern Europe, Regulation Finance and investment» (Βρυξέλλες 8.4.2019) το οποίο διοργανώθηκε από Ευρωπαϊκό Κέντρο Στρατηγικών Μελετών (Centre for European Policy Studies) σε συνεργασία με το Ρουμανικό Κέντρο Ενέργειας (Romanian Energy Center) και το Greek Energy Forum καθώς και εκπροσώπους εταιρειών ενέργειας από την περιοχή, από την Ελλάδα εκπρόσωπος της Μυτιληναίος ΑΕ.

5. Ημερίδα με Θέμα: Private sector participation modes in EU External Action financing and their evolution. Συμμετοχή ελληνικών εταιρειών συμβούλων επιχειρήσεων. (Βρυξέλλες 20.6.2019)

6. Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (European Investment Bank) – 2nd Annual Donors Conference, (Λουξεμβούργο 12.11.2019).

Επίσης συμμετοχή σε άλλες τοπικές εκδηλώσεις μεταξύ αυτών γραφείων Περιφέρειων εκδηλώσεις προβολής από τοπικούς εισαγωγείς όπως η εταιρεία εισαγωγής ελληνικών προϊόντων Alphafood και Cannette που πραγματοποίησαν εκδηλώσεις προβολής των προϊόντων της σε τοπικά S/M .

Συμμετοχή σε ενημερωτικές συναντήσεις στο βελγικό ΥΠΕΞ.
Πραγματοποιήθηκαν 4 τέτοιες συναντήσεις το 2018 για θέματα εξωτερικών εμπορικών σχέσεων εν’ όψει Συμβουλίων Εξωτερικών Υποθέσεων της Ε.Ε.

Αποστολή προσκλήσεων για εκθέσεις που διοργανώθηκαν στην Ελλάδα:

Το Γραφείο απέστειλε προσκλήσεις σε φορείς και επιχειρήσεις του Βελγίου για συμμετοχή τους σε εκθέσεις που διοργανώνονται στην Ελλάδα:

POSIDONIA 2020 αποστολή προσκλήσεων και προγράμματος εκδηλώσεων.

FOOD EXPO 2020 που πραγματοποιήθηκε 7-9 Μαρτίου 2020 με σκοπό την προσέλκυση βελγικών επιχειρήσεων στο πρόγραμμα hosted buyers.

Συμμετοχή σε εκδηλώσεις, ομιλίες και συναντήσεις στους τοπικούς επιχειρηματικούς φορείς και άλλους συνδέσμους που δραστηριοποιούνται στο Βέλγιο:

Το Γραφείο παρείχε οργανωτική υποστήριξη και συμμετείχε σε εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν από τους τρεις επιχειρηματικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στο Βέλγιο : το Βέλγο-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο, στο οποίο ο υπογράφων συμμετείχε σε συνεδριάσεις του Δ.Σ., καθώς και σε αριθμό εκδηλώσεων που διοργάνωσε ο φορέας δικτύωσης επιχειρήσεων Bucerphalos. Επίσης ο υπογράφων παρευρέθηκε σε εκδηλώσεις που διοργάνωσε ο φορέας στελεχών επιχειρήσεων που εργάζονται στο Βέλγιο με την ονομασία ARGO με διακεκριμένους ομιλητές.

Δελτία εμπορικών επιχειρηματικών εξελίξεων και άλλες ενημερώσεις.

Το Γραφείο συνέταξε και απέστειλε σε μηνιαία βάση ενημερωτικά δελτία με θέμα τις οικονομικές – επιχειρηματικές εξελίξεις στο Βέλγιο. Επιπλέον κατά την διάρκεια του έτους απέστειλε ενημερώσεις σχετικά με οικονομικές-επιχειρηματικές εξελίξεις.

Επίσης αποστείλαμε ενημερώσεις σχετικά με δραστηριότητα των ελληνικών επιχειρήσεων στο Βέλγιο και ενημέρωση για δημοσιεύματα σχετικά με την χώρα μας.

4 Συμπεράσματα – προτάσεις

4.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

Το Βέλγιο αποτελεί μια ώριμη και ανεπτυγμένη οικονομία στο κέντρο της Ευρώπης, εύκολα προσβάσιμη από κανάλια διανομής χωρών της δυτικής Ευρώπης, οι οποίες παράγουν αρκετά προϊόντα που ανταγωνίζονται τα Ελληνικά. Το Βέλγιο είναι μια ανταγωνιστική αγορά όπου οι εισαγωγείς εξετάζουν τα προϊόντα με βάση την ποιότητα, στην χαμηλότερη δυνατή τιμή. Παράλληλα λόγω του πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος, για πολλά προϊόντα αποτελεί ιδανική αγορά για δοκιμή προϊόντων στην Ευρώπη είτε από ευρωπαϊκές εταιρείες, είτε εταιρείες τρίτων χωρών, που προτίθεται να πωλήσουν τα προϊόντα τους στην Ευρώπη.

Οι πολιτισμικές και γλωσσικές διαφορές στις τρεις περιφέρειες του Βελγίου επηρεάζουν και τον τρόπο με τον οποίο κλείνονται εμπορικές συμφωνίες. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει στην επιλογή των τοπικών συνεργατών/εισαγωγέων/διανομέων θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι μπορούν να λειτουργούν επιτυχημένα και στις 3 περιφέρειες. Σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει να επιλέξουν διαφορετικούς συνεργάτες για κάθε περιοχή.

Κατηγορίες προϊόντων οι οποίες έχουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές στην αγορά του Βελγίου είναι τα ελληνικά νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα, τα τρόφιμα και ποτά. Οι συνολικές εξαγωγές αυτών των προϊόντων αποτελούν περίπου το 20% των συνολικών εξαγωγών μας προς το Βέλγιο. Ιδιαίτερη μνεία θα μπορούσε να γίνει για την αναπτυσσόμενη στο Βέλγιο αγορά βιολογικών προϊόντων, στο πλαίσιο της τάσης για υγιεινή διατροφή.

Η περαιτέρω ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών σε τρόφιμα - ποτά εξαρτάται από την δυνατότητα διείσδυσης σε μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες τροφίμων στο Βέλγιο. Η διείσδυση των ελληνικών επιχειρήσεων δυσχεραίνεται από τον ανταγωνισμό παρόμοιων προϊόντων, αλλά και από τον περιορισμένο αριθμό μεγάλων λιανεμπορικών αλυσίδων στη Βελγική αγορά, οι οποίες την καθιστούν ολιγοπωλιακή και κατά συνέπεια δύσκολα προσβάσιμη από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ωστόσο, η εδραίωση παγκοσμίως της μεσογειακής διατροφής ως ωφέλιμης αλλά και η εξοικείωση των Βέλγων με την ελληνική κουζίνα λόγω τουρισμού και ελληνικών εστιατορίων στο Βέλγιο μπορούν να διευκολύνουν την επιτυχή διείσδυση των ελληνικών προϊόντων.

Σχετικά καλές προοπτικές έχουν οι ελληνικοί οίνοι οι οποίοι τα προηγούμενα χρόνια έτυχαν σημαντικής προώθησης με πλήθος γευσιγνωσιών από το Γραφείο ΟΕΥ σε συνεργασία με φορείς και επιμελητήρια. Το Βέλγιο συνολικά πραγματοποιεί εισαγωγές οίνου αξίας περίπου 1 δις ετησίως καθώς στερείται αξιόλογης τοπικής παραγωγής. Επίσης τα ελληνικά αλιεύματα ειδικότερα τσιπούρα και λαβράκι έχουν ιδιαίτερα καλές προοπτικές στην αγορά του Βελγίου.

Μεγάλες προοπτικές έχει και το τυποποιημένο ελληνικό ελαιόλαδο το οποίο, ενώ είναι διαθέσιμο σε εστιατόρια και εξειδικευμένα καταστήματα τροφίμων, ενώ αντιμετωπίζει έντονο ανταγωνισμό από ιταλικές και ισπανικές επιχειρήσεις. Τα τελευταία χρόνια η παρουσία του ελληνικού ελαιόλαδου αυξάνεται στα ράφια των μεγάλων λιανεμπορικών αλυσίδων. Το 60% της διανομής του ελαιολάδου (του οποίου, το 85% αντιστοιχεί σε έξτρα παρθένο ελαιόλαδο) γίνεται μέσω των μεγάλων αλυσίδων ειδών διατροφής (Carrefour-GB, Delhaize, Colruyt) και μέσω των καταστημάτων hard discount με κυριότερους εκπροσώπους τα Aldi και Lidl. Τα ελληνικά ελαιόλαδα διατίθενται κυρίως στα μεγάλα σουπερμάρκετ (Carrefour, Delhaize), σε κάποια soft discount καταστήματα (Colruyt) και στους εισαγωγείς ελληνικών τροφίμων. Ένα μέρος των παραπάνω σουπερμάρκετ (Delhaize, Colruyt, Makro) εισάγουν μεγάλες ποσότητες ελληνικού ελαιολάδου απευθείας από Ελλάδα καθώς σε κάποια άλλα (Cora, Match) διακινείται το ελληνικό ελαιόλαδο μέσω των εισαγωγέων ελληνικών προϊόντων. Τα ισπανικά αλλά ιδίως τα ιταλικά ελαιόλαδα είναι τα μόνα διαθέσιμα στα ράφια των συννοικιακών σούπερ μάρκετ (GB express, Delhaize proxy), των μπακάλικων και των hard discount (Aldi & Lidl), προπάντως λόγω μεγαλύτερης ποικιλίας των τιμών και καλύτερου marketing αλλά και λόγω της μεγάλης προβολής των ιταλικών προϊόντων, που οφείλεται στην σημαντική ιταλική ομογένεια του Βελγίου.

Το σταθερά ανερχόμενο τουριστικό ρεύμα από το Βέλγιο σε συνδυασμό με την ύπαρξη σημαντικού ελληνικού ομογενειακού στοιχείου (υπολογίζεται σε περίπου 40 χιλιάδες) αλλά και η παρουσία μεγάλου αριθμού ελληνικών εστιατορίων σε όλο το Βέλγιο, υποβοηθούν και μπορούν περαιτέρω να δώσουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές για τα προϊόντα της ελληνικής γαστρονομίας στην αγορά του Βελγίου, δεδομένου ότι το βελγικό κοινό είναι αρκετά εξοικειωμένο με την γεύση και την ποιότητά τους.

Δράσεις πολλές από τις οποίες υλοποιούνται στον τομέα της διατροφής, προσκλήσεις Βέλγων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, οι οποίες γίνονται και έχουμε ήδη παρουσία Βέλγων αγοραστών σε αυτές.

Επαναλαμβανόμενες προωθητικές ενέργειες αναβάθμισης της εικόνας των ελληνικών προϊόντων με δημοσιεύσεις στο βελγικό τύπο, προώθηση επιλεγμένων ελληνικών προϊόντων σε μεγάλα σούπερ-μάρκετ, προσέγγιση βέλγων επωνύμων επαγγελματιών στο χώρο της εστίασης ώστε να περιλάβουν ελληνικές συνταγές και ελληνικά προϊόντα. Αν και πραγματοποιούνται τέτοιες πρακτικές, ο αριθμός τους είναι περιορισμένος δεδομένου του κόστους. Παράλληλα το περιορισμένο δίκτυο διανομής πολλών ελληνικών προϊόντων που δεν διατίθεται στα ράφια των μεγάλων αλυσίδων λιανικής δημιουργούν ερωτηματικά για την αποτελεσματικότητα τέτοιων ενεργειών.

Τα δομικά υλικά έχουν σχετικά καλή επίδοση, με διακυμάνσεις, θα μπορούσαν να αποτελέσουν μία ακόμη κατηγορία προϊόντων με αυξητική τάση δεδομένου ότι η χώρα και κυρίως η περιοχή των Βρυξελλών έχει έντονη κατασκευαστική δραστηριότητα. Κάποιες σχετικά μεγάλες ελληνικές εταιρείες δραστηριοποιούνται στην περιοχή π.χ ISO MAT, Μαθιός Πυρίμαχα έχουν κάποια δραστηριότητα.

Γενικά η περαιτέρω ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών στο Βέλγιο είναι εφικτή, ωστόσο η επίτευξη καλών αποτελεσμάτων σε βάθος χρόνου θα είναι αποτέλεσμα μόνο πρωτοβουλιών που θα περιλαμβάνουν προσαρμογή προϊόντος με έρευνα και αξιολόγηση ανταγωνισμού και περιλαμβάνει ανταγωνιστική τιμολόγηση των προϊόντων. Η μακροπρόθεσμη επιχειρηματική στρατηγική είναι αναγκαία καθώς και οι συνέργειες με σκοπό την δημιουργία οικονομιών κλίμακας.

Πίνακας 15: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1	Ελληνικά νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα, τα τρόφιμα και ποτά.	Η εδραίωση παγκοσμίως της μεσογειακής διατροφής ως ωφέλιμη αλλά και η εξοικείωση των Βέλγων με την ελληνική κουζίνα λόγω τουρισμού και ελληνικών εστιατορίων στο Βέλγιο μπορούν να διευκολύνουν την επιτυχή διείσδυση των ελληνικών προϊόντων.
2	Δομικά υλικά	Σχετική κατασκευαστική δραστηριότητα.
3	Τουρισμός	Σταθερά ανερχόμενο τουριστικό ρεύμα από το Βέλγιο στην Ελλάδα.

4.2 Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων

Το αυξανόμενο τουριστικό ρεύμα σε συνδυασμό με τις ανταγωνιστικές τιμές των ελληνικών εξοχικών κατοικιών, σε σχέση με γειτονικές στο Βέλγιο χώρες, όπως για παράδειγμα η Γαλλία θα μπορούσε η Ελλάδα να αποτελέσει προορισμό για αγορά δευτέρης-εξοχικής κατοικίας. Ήδη έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον προς το Γραφείο μας για αγορά κατοικίας ή για διευκολύνσεις και πληροφόρηση προς βέλγους που βρίσκονται στην διαδικασία αγοράς εξοχικής κατοικίας στην Ελλάδα.

Επίσης ο τομέας της ενέργειας έχει προσελκύσει σημαντικές επενδύσεις από το Βέλγιο με τις μεγάλες ενεργειακές εταιρείες του Βελγίου να έχουν ήδη παρουσία σε σημαντικά έργα στην χώρα μας. Η διαχειρίστρια εταιρεία του βελγικού δικτύου φυσικού αερίου, Fluxys, είναι μέτοχος του αγωγού TAP με μερίδιο 19% ενώ αναδείχθηκε πλειοδότη σε κοινοπραξία εταιρειών για την απόκτηση του 66% του μετοχικού κεφαλαίου του ΔΕΣΦΑ.

Ο τομέας του supply chain management/ logistics θα μπορούσε να προσελκύσει επενδύσεις, αφενός λόγω της θέσης της χώρας σε σχέση με τα βαλκάνια και την Μέση Ανατολή, αφετέρου λόγω των υψηλότερου επιπέδου υποδομών, σε σχέση με γειτονικές χώρες. Αν και ο όγκος των συναλλαγών του Βελγίου με τα βαλκάνια δεν είναι πολύ υψηλός το ενδιαφέρον των Βελγικών επιχειρήσεων δείχνει να αυξάνεται.

Πίνακας 16: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από το Βέλγιο.

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1	Τουρισμός / εξοχική κατοικία.	Το σταθερά ανερχόμενο τουριστικό ρεύμα από το Βέλγιο. Ενδιαφέρον για αγορά εξοχικής κατοικίας.
2.	Ενέργεια / ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.	Ήδη υπάρχουν σημαντικές βελγικές επενδύσεις στο τομέα ενέργειας - μπορούν περαιτέρω να ενισχυθούν.
3	Υπηρεσίες supply chain management/Logistics	Η θέση της χώρας και οι υποδομές θα μπορούσε να προσελκύσει βελγικές εταιρείες να επενδύσουν.

4.3 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας

Το σταθερά ανερχόμενο τουριστικό ρεύμα από το Βέλγιο σε συνδυασμό με την ύπαρξη σημαντικού ελληνικού ομογενειακού στοιχείου (υπολογίζεται σε περίπου 40 χιλιάδες) αλλά και η παρουσία μεγάλου αριθμού ελληνικών εστιατορίων σε όλο το Βέλγιο, υποβοηθούν και μπορούν περαιτέρω να δώσουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές για τα προϊόντα της ελληνικής γαστρονομίας στην αγορά του Βελγίου, δεδομένου ότι το βελγικό κοινό είναι αρκετά εξοικειωμένο με την γεύση και την ποιότητά τους.

Δράσεις που υλοποιούνται στον τομέα της διατροφής, περιλαμβάνουν προσκλήσεις Βέλγων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, επαναλαμβανόμενες προωθητικές ενέργειες αναβάθμισης της εικόνας των ελληνικών προϊόντων με δημοσιεύσεις στο βελγικό τύπο, προώθηση επιλεγμένων ελληνικών προϊόντων σε μεγάλα σούπερ-μάρκετ, προσέγγιση βέλγων επωνύμων επαγγελματιών στο χώρο της εστίασης ώστε να περιλάβουν ελληνικές συνταγές και ελληνικά προϊόντα.

Το τουριστικό ρεύμα προς την Ελλάδα παρουσιάζει σταθερή αύξηση τα τελευταία χρόνια και η Ελλάδα αποτελεί σταθερά τουριστικό προορισμό για τους Βέλγους. Τα τουριστικά γραφεία είτε σε καταστήματα είτε στο διαδίκτυο προτείνουν προορισμούς και προσφορές κυρίως στα Ελληνικά νησιά. Παράλληλα και ο Δήμος Αθηναίων και η Περιφέρεια Αττικής πραγματοποίησαν εκδηλώσεις στις Βρυξέλλες και στην Brugge το προηγούμενο έτος με σκοπό να προωθήσουν την Αθήνα ως προορισμό ολιγοήμερων διακοπών (city trip) ενέργειες που δείχνουν να έχουν απήχηση. Η περαιτέρω προώθηση της Αθήνας αλλά και άλλες μορφές τουρισμού για την επιμήκυνση της περιόδου θα τονώσουν περαιτέρω το ρεύμα προς την χώρα μας.

Εκτός από την διακίνηση μεταλλευμάτων και προϊόντων όπως χαλκό, αργίλιο κλπ που παρουσιάζουν διακυμάνσεις στη ζήτηση, τα δομικά υλικά θα μπορούσαν να έχουν σχετικά καλύτερη επίδοση, δεδομένου ότι η χώρα και κυρίως η περιοχή των Βρυξελλών και της Φλάνδρας έχει σχετική κατασκευαστική δραστηριότητα.

Γενικά δεν πραγματοποιούνται σημαντικές εμπορικές εκθέσεις στο Βέλγιο (με εξαίρεση την Seafood Expo και την έκθεση τουρισμού) λόγω της γειτνίασης της χώρας με άλλες σημαντικές χώρες όπου πραγματοποιούνται παγκοσμίου εμβέλειας εκθέσεις πχ. ANUGA στην Γερμανία και SIAL στο Παρίσι.

Παράρτημα

4.1.1 Ελληνικές εισαγωγές από το Βέλγιο (4ψηφιος κωδικός)

Πίνακας 17: Ελληνικές εισαγωγές από το Βέλγιο 2019 -προϊόντα με αξία πάνω από 12 εκατ. ευρώ

CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ (χιλ. ευρώ)
3002'	Αίμα ανθρώπου. Αίμα ζώων παρασκευασμένο για θεραπευτικές, προφυλακτικές ή διαγνωστικές χρήσεις.	155.124
3004'	Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006) που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα, παρασκευασμένα για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς,	144.556
8703'	Επιβατικά αυτοκίνητα και άλλα αυτοκίνητα οχήματα κατασκευασμένα κυρίως για τη μεταφορά προσώπων (εκτός από τα αστικά λεωφορεία της κλάσης 8702),	79.698
9018'	Όργανα και συσκευές για ιατρική, χειρουργική, οδοντιατρική ή κτηνιατρική χρήση, ό. συμπ. οι σπινθηρογράφοι και άλλες συσκευές ηλεκτροθεραπείας	66.909
6404'	Υποδήματα που έχουν τα εξωτερικά πέλματα από καουτσούκ, πλαστική ύλη ή δέρμα φυσικό ή ανασχηματισμένο και το άνω μέρος από υφαντικές ύλες (εκτός των υποδημάτων που έχουν το χαρακτήρα παιχνιδιών)	54.279
8708'	Μέρη και εξαρτήματα για ελκυστήρες, αστικά λεωφορεία, επιβατικά αυτοκίνητα, αυτοκίνητα φορτηγά οχήματα και αυτοκίνητα οχήματα ειδικών χρήσεων των κλάσεων 8701 έως 8705	49.818
8415'	Συσκευές τεχνητού κλίματος, που αποτελούνται από ανεμιστήρα με κινητήρα και διατάξεις για τη μεταβολή της θερμοκρασίας και της περιεκτικότητας του αέρα σε υγρασία	45.053
3901'	Πολυμερή του αιθυλενίου σε αρχικές μορφές	44.290
4011'	Επίσωτρα με πιεσμένο αέρα, καινούργια, από καουτσούκ	31.848
2004'	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξίδι, κατεψυγμένα (εκτός από τα διατηρημένα με ζάχαρη και εκτός από ντομάτες, μανιτάρια και τρούφες)	28.051
2707	Λάδια και άλλα προϊόντα	23.723
6403'	Υποδήματα που έχουν τα εξωτερικά πέλματα από καουτσούκ, πλαστική ύλη, δέρμα φυσικό ή ανασχηματισμένο και το άνω μέρος από δέρμα φυσικό (εκτός από ορθοπεδικά υποδήματα, υποδήματα στα οποία προσαρμόζονται παγοπέδιλα ή τροχοπέδιλα	23.354
3808'	Εντομοκτόνα, ποντικοφάρμακα, μυκητοκτόνα, ζιζανιοκτόνα, ανασχετικά της βλάστησης και ρυθμιστικά της ανάπτυξης των φυτών, απολυμαντικά και παρόμοια προϊόντα που	22.691

	παρουσιάζονται σε μορφές ή συσκευασίες για τη λιανική πώληση ή ως παρασκευάσματα ή με μορφ	
1806'	Σοκολάτα και άλλα παρασκευάσματα διατροφής που περιέχουν κακάο	20.178
2905'	Αλκοόλες άκυκλες και τα αλογονωμένα, σουλφονωμένα, νιτρωμένα ή νιτροδωμένα παράγωγά τους	18.797
2710'	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια).	16.509
6402'	Υποδήματα που έχουν τα εξωτερικά πέλματα και το άνω μέρος από καουτσούκ ή από πλαστική ύλη (εκτός από τα αδιάβροχα υποδήματα της κλάσης 6401, ορθοπεδικά υποδήματα, υποδήματα στα οποία προσαρμόζονται παγοπέδιλα ή τροχοπέδιλα και υποδήματα	16.055
9021'	Ορθοπεδικές συσκευές και άλλες ορθοπεδικές διατάξεις, ό. συμπ. τα δεκανίκια, οι ιατροχειρουργικές ζώνες και οι επίδεσμοι. Νάρθηκες και άλλες διατάξεις για τη θεραπεία καταγμάτων. Προθέσεις και άλλα είδη προθετικής. Συσκευές για τη διευκόλυνση της ακο	14.558
1701'	Ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο ή από τεύτλα και ζαχαρόζη χημικώς καθαρή, σε στερεή κατάσταση	20.936
3920	Πλάκες, φύλλα, μεμβράνες, ταινίες και λουρίδες, από πλαστικές ύλες μη κυψελώδεις, μη ενισχυμένα ούτε με απανωτές στρώσεις, ούτε όμοια συνδυασμένα με άλλες ύλες, χωρίς υπόθεμα, μη κατεργασμένα ή κατεργασμένα μόνο στην επιφάνεια ή κομμένα μόνο σε σχήμα	18.520
1905'	Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας, έστω και με προσθήκη κακάου, όστιες, κάψουλες κενές των τύπων που χρησιμοποιούνται για φάρμακα, αζυμοσφραγίδες, ξεραμένες ζύμες από αλεύρι ή άμυλο κάθε είδους σε φύλλα και παρόμοια προϊόντα	14.654
6109'	Τι-σερτ και φανελάκια, πλεκτά	14.326
8431'	Μέρη που αναγνωρίζονται ότι προορίζονται αποκλειστικά ή κυρίως για τις μηχανές και συσκευές των κλάσεων 8425 έως 8430, π.δ.κ.α.	13.287
8443'	Μηχανές και συσκευές εκτύπωσης, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι εκτυπωτικές συσκευές με εκτόξευση μελάνης (εκτός από πολυγράφους εκτογραφικού τύπου ή μεμβρανών, μηχανές εκτύπωσης διευθύνσεων και άλλες εκτυπωτικές μηχανές γραφείου των κλάσεων 8469έ	13.145

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

4.1.3 Ελληνικές εξαγωγές στο Βέλγιο 2019

Πίνακας 18: Ελληνικές εξαγωγές στο Βέλγιο 2019 (αξία μεγαλύτερη από 5 εκατ. ευρώ)

CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ (χιλ. ευρώ)
99SS'	Λοιπά προϊόντα	67.533
8544'	Σύρματα και καλώδια (ό. συμπ. τα ομοαξονικά καλώδια) για ηλεκτροτεχνική χρήση, μονωμένα (έστω και μονωμένα με φωτοευαίσθητο βερνίκι ή οξειδωμένα ηλεκτρολυτικά) και άλλοι μονωμένοι ηλεκτρικοί αγωγοί, έστω και με εξαρτήματα σύνδεσης. Καλώδια από οπτικές	55.303
2401'	Καπνά ακατέργαστα ή που δεν έχουν βιομηχανοποιηθεί. Απορρίμματα καπνού	44.201
2710'	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια).	21.413
6106'	Μπλούζες και μπλούζες-πουκάμισα σεμιζιέ, πλεκτές, για γυναίκες ή κορίτσια (εκτός από τι-σερτ και φανελάκια)	20.453
3924'	Πιατικά, άλλα είδη νοικοκυριού ή οικιακής οικονομίας, είδη υγιεινής και καλλωπισμού, από πλαστικές ύλες	19.172
3004'	Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006)	16.156
2005'	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξίδι, μη κατεψυγμένα	15.971
7411'	Σωλήνες από χαλκό	15.588
8517'	Ηλεκτρικές συσκευές για την ενσύρματη τηλεφωνία ή την ενσύρματη τηλεγραφία, όπου συμπεριλαμβάνονται οι συσκευές ενσύρματης τηλεφωνίας με ασυρματικές χειροσυσκευές (ακουστικά) και οι συσκευές τηλεπικοινωνίας για συστήματα με φερόμενη ηλεκτρική ενέργεια	11.538
7607'	Φύλλα και λεπτές ταινίες, από αργίλιο, έστω και τυπωμένα ή επικολλημένα σε χαρτί, χαρτόνι, πλαστική ύλη ή παρόμοια υποθέματα), με πάχος (χωρίς το υπόθεμα) $\leq 0,2$ mm (εκτός από τα φύλλα εκτύπωσης της κλάσης 3212 και τα στολίδια για χριστουγεννιάτικο δ	9.485
0406'	Τυριά και πηγμένο γάλα για τυριά	9.075
7604'	Ράβδοι και είδη με καθορισμένη μορφή, από αργίλιο, π.δ.κ.α.	9.608

2008'	Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αλκοόλης (εκτός από εκείνα που είναι παρασκευασμένα ή διατηρημένα με ξίδι, διατηρημένα με ζάχαρη, χωρίς όμως να έχουν εισαχ	7.161
1509'	Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του, που λαμβάνονται αποκλειστικά από ελιές με τη χρήση μηχανικών ή φυσικών μέσων υπό συνθήκες που δεν προκαλούν αλλοίωση του ελαίου, έστω και εξευγενισμένα, αλλά χημικώς μη μετασχηματισμένα	6.697
3826'	Βιοντίζελ και μείγματα αυτού, τα οποία δεν περιέχουν ή περιέχουν λιγότερο από 70 % κατά βάρος λάδια πετρελαίου και ασφαλούχων ορυκτών	6.148

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

4.1.3 Βελγικές επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην Ελλάδα

Πίνακας 19: Βελγικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα

Εταιρεία	Βελγική εταιρεία	Προϊόντα
JANSSEN CILAG PHARMACEUTICAL S.A.	Janssen Pharmaceutica	Pharmaceuticals
AGFA GEVAERT S.A.	Agfa Gevaert	Graphic art/Radiography Photochemical products Healthcare
ARYSTA LIFE SCIENCE	Agriphar	Fertilisants, insecticides et fongicides
ALFA BETA VASSILOPOULOS S.A.	Delhaize	Supermarchés
BEL LIGHTING	Bel Lighting	Solutions d'éclairage
CARGLASS GREECE	Carglass	Car windows
DAIKIN HELLAS	Daikin Europe	Air conditioners
HELLENIC BREWERIES OF ATALANDI		Beers
INVE HELLAS	Inve aquaculture	Livestock feed (Fish)
OMEGA PHARMA HELLAS	Omega Pharma	O.T.C. Products
ORCHESTRA HELLAS S.A.	PREMAMAN	Kids garments & maternity fashion
PURATOS HELLAS S.A.	Puratos	Bakery Raw Materials
RAVAGO – RESINEX	Ravago	Isolation - Plastic raw materials
RESILUX HELLAS	Resilux	Plastic products
UCB PHARMA S.A. (HELLAS)	UCB Pharma	Pharmaceutical industry
ZETES NETWAVE S.A.	Zetes	IT Solutions for logistics

Πηγή : Γραφείο Οικονομικών Εμπορικών Υποθέσεων της Φλάνδρας στην Αθήνα

4.4 Χρήσιμες διευθύνσεις

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

1. Ελληνικές Αρχές

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles

Tel. : +322-5455500-01, 5455570, Fax: +322-5455585

E-mail: ambagre@skynet.be

Πρέσβης: Διονύσιος Καλαμβρέζος , Πληρεξούσιος Υπουργός Α΄

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles

Tel. : +322-5455506-07, Fax: +322-5455508

E-mail: ecocom-brussels@mfa.gr

Προϊστάμενος: Αναστάσιος Παπαθωμάς Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Α΄

ΜΟΝΙΜΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ - Τμήμα Στήριξης

Επιχειρηματικότητα

ΕΥΤΥΧΙΑ ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΟΕΥ Α΄ , ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΑΡΥΤΙΑΝΟΣ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΟΕΥ Α΄ & ΧΡΙΣΤΙΝΑ-ΕΙΡΗΝΗ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΟΕΥ Α΄

19-21 rue Jacques de Lalaing 1040 Bruxelles

Tel : (0032) 25515764, 672, 756

E-mail : e.bacopoulou@rp-grece.be, a.karytianos@rp-grece.be, c.mavromati@rp-grece.be

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΕΟΤ για τις χώρες της BENELUX.

Rokin 93, 1^e etage – Amsterdam - Nederland

TEL: +31206248786 – Fax: +31206207031

E-mail: visitgreece@visitgreecebenelux.nl

www.visitgreece.gr

2. Διμερή επιμελητήρια – Ενώσεις

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ - UNION OF HELLENIC CHAMBERS OF COMMERCE

Γραφείο Βρυξελλών

Mrs. Eirini Konstantinidou, Director of the Representative Office in Brussels

Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles
Tel.: +322-5455530, fax : +322-5455545, e-mail :
eirini.konstantinidou.uhcci@skynet.be

ΒΕΛΓΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

Président : Nikos Korogiannakis ,
Rue des Colonies 56 - box 3, 1000 Brussels
Tel. : +32 2 629 42 53, Fax: +32 2 629 42 22, E-mail : nk@jurispectrum.com

BUCEPHALOS – ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΒΕΛΓΙΟΥ

Président : M. Yiannis Dimas Vice-Président : Vassili Bousias
E-mail : info@bucephalos.org

HELLENIC FEDERATION OF ENTERPRISES (SEV) Brussels Office

Ms. Irini Pari, Permanent Delegate
Avenue de Cortenbergh 168, 1000 Bruxelles
Tel. : +322-2310053, fax : +322-2800891, e-mail : main@sevbxl.be

ARGO – ΔΙΚΤΥΟ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ /ARGO- BRUSSELS HELLENIC NETWORK

Mr. Spyros Pappas, President of the Executive Committee
Rue Stevin 49 / 51, 1000 Brussels
Tel.: +322-2315704&5, Fax: +322-7064829,
e-mail: argo@argo-network.eu
<http://argo-network.eu/el>

GAIA EPICHEIREIN SA – Brussels Office

Κα Τσιφόρου
19 Rue Guimard, 1040 Brussels
+32 25134173 e_tsiforou@c-gaia.gr

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια Βελγίου

FLANDERS INVESTMENT & TRADE - GOVERNMENT OF FLANDERS - BELGIUM

Koning Albert II-laan 37, 1030 Brussels
Tel. : +322-504 87 11
Web site: <http://www.flandersinvestmentandtrade.com/en>
Chief Executive Officer: Claire Tillekaerts
Marnix Bierlin, International Business Department
Phone: +322-504 87 43

E-mail: marnix.bierlin@fitagency.be

WALLONIA EXPORT & INVESTMENT (AGENCE WALLONNE A L'EXPORTATION ET AUX INVESTISSEMENTS ETRANGERS)

Place Saintelette, 2 1080 Bruxelles

Tél : +32 2 421 82 11

Web site : <http://www.awex.be/fr-BE/Pages/Home.aspx>

E-mail: mail@awex.be

Mme. Pascale Delcomminette, Administratrice Générale,

tel.: +322-4218590, 4218310, 4218614 91 fax: +322-4218342

e-mail: p.delcomminette@awex.be

BRUSSELS INVEST & EXPORT

Avenue Louise 500/4 1050 Brussels

Tel : +32 (0)2 800 40 63 Fax : +32 (0)2 800 40 01

Web site: <http://www.investinbrussels.com/en>

E-mail: info@brusselsinvestexport.be

Mr. Guy Van Eyck, Project Manager & Inward Investment Coordinator for Northern, Central & Eastern Europe, tel.: +322-800 40 63

BECI - CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY BRUSSELS

Avenue Louise 500 1050 Brussels

T +32 (0)2 648 50 02 F +32 (0)2 640 93 28 info@beci.be www.beci.be

Mr. Thierry Willemarck,

President Mr. Olivier WILLOCX, Administrateur Délégué

Mr. Jean-Philippe Mergen,

Director Export, Enterprise Europe Brussels,

tel.: +322-2100177, fax: +322-6409328, e-mail: jpm@beci.be

BANQUE CARREFOUR DES ENTREPRISES

FPS Economy, SMEs, Self-employed and Energy

Management Department of the CBE

Northgate II, Boulevard du Roi Albert II, 16 , 1000 Brussels

<https://economie.fgov.be/en/themes/enterprises/crossroads-bank-enterprises>

(κεντρική ιστοσελίδα της Banque Carrefour des Entreprises σε 4 γλώσσες),

FEDERATION DES ENTREPRISES DE BELGIQUE - FEB ASBL

Rue Ravenstein 4 B-1000 Bruxelles

Tél. +32 2 515 08 11 Fax +32 2 515 09 99

Présidente : Michelle Sioen Tél.: +32 2 515 08 71 Fax : +32 2 515 09 61

E-mail : ivn@vbo-feb.be

Administrateur Délégué: Pieter Timmermans Tél.: +32 2 515 08 42 Fax:
+32 2 515 09 25
E-mail: cva@vbo-feb.be Web site: www.vbo-feb.be

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ (ΑΓΓΛΙΚΑ)

<https://www.business.belgium.be/en>

4. Τράπεζες

Banque Nationale de Belgique

Boulevard de Berlaimont 14, Bruxelles - BE 1000 , Belgium
Tel. : +32 2 221 21 11, e-mail : info@nbb.be, URL: <http://www.nbb.be>
General enquiries: info@nbb.be Tel : +32 2 221 21 11
Central Balance Sheet Office – Helpdesk : helpdesk.ba@nbb.be Tel : +32 2
221 30 01
Statistics – Datashop datashop@nbb.be Tel: +32 2 221 30 45
Press enquiries - Geert Sciot pressoffice@nbb.be Tel: +32 2 221 46 28

BNP Paribas Fortis

Montagne du Parc, 3, 1000 Bruxelles
phone : +32-2-762 20 00, fax : +32-2-565 42 22,
URL : <https://www.bnpparibasfortis.be>

BELFIUS

Boulevard Pachéco 44, Bruxelles - BE 1000 , Belgium
Tel.: +32 2 222 11 11 URL: <http://www.belfius.be/>

ING Belgique SA

Avenue Marnix 24 , Bruxelles - BE 1000 , Belgium
Tel.: +322 547 21 11, fax: +322 547 38 44, e-mail: info@ing.be, Agence
Bruxelles - Sablon: Rue de la Régence 20, 1000 Bruxelles,
Tel. : +322-5005940, fax : +322-5005948,
e-mail : bru.sablon-zavel@ing.be
URL: <http://www.ing.be/>

KBC Bank NV

Avenue du Port 2 , Bruxelles - BE 1080
Belgium, Tel. + 32 (0)2 429 40 51, e-mail : investor.relations@kbc.com
URL: <https://www.kbc.be/>

Société Générale

Private Banking, Rue des Colonies 11 , Bruxelles - BE 1000
Belgium, Tel. : +322-5110206,
URL: <http://www.societegenerale.com/>

Deutsche Bank S.A.

Avenue Marnixlaan 17 , Bruxelles - BE 1000
Belgium, Tel.: +322-551 6511, fax: +322-551 6666
URL: <https://www.db.com/belgium/>

Beobank NV/SA (CMNE Belgium)

Generaal Jacqueslaan 263 /G , 1050 Ixelles
URL: <https://www.beobank.be>

GROUPE CRELAN

Boulevard Sylvain Dupuis 251, 1070 Bruxelles
Tel.: +322-5587111, Fax: +322-5587633
URL: <http://www.crelan.be>,
E-mail: info@crelan.be

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

BRUSSELS EXHIBITION CENTER

Place de Belgique 1 , BE – 1020 Brussels
T +32 2 474 82 63
F +32 2 474 83 90
URL : <http://www.brussels-expo.com>,
E-mail: sales@brussels-expo.com

FLANDERS EXPO

4.4.1 Maaltekouter 1
9051 Gent
Belgium
Tel: [+32 800 11 258](tel:+3280011258)
URL: <http://www.flandersexpo.be/>
E-mail: sales@easyfairs.com

6. Υπηρεσίες Βελγίου

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΕΛΓΙΟ

Κεντρική ιστοσελίδα που περιέχει πληροφορίες για το Βέλγιο.

<https://www.belgium.be/en>

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ-ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ.

Ιστοσελίδα που καταχωρούνται διαγωνισμοί, προμήθειες στο Βέλγιο.

<https://my.publicprocurement.be/um/home.action>

INTELLECTUAL PROPERTY OFFICE

Federal Public Service Economy, SMEs, Self-employed and Energy

City Atrium, Rue du Progrès, 50, 1210 Brussels

Tel : +32 800 120 33 E-mail : piie_doc@economie.fgov.be

ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

National Social Security Office

Victor Hortaplein 11

1060 Brussels

Telephone: +322 509 59 59

<https://www.onssrszls.fgov.be/en>

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΓΙΑ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥΣ

National Institute for the Social Security of the Self-employed

Willebroekkaai 35

1000 Brussel

Tel: +32 2 546 42 11 Fax: +32 2 511 21 53

E-mail: info@rsvz-inasti.fgov.be